

Analýza ilegálního online obchodu s volně žijícími zvířaty

Kristýna Holásková

Bakalářská práce
2021

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav environmentální bezpečnosti

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Kristýna Holásková**
Osobní číslo: **L18106**
Studijní program: **B3953 Bezpečnost společnosti**
Studijní obor: **Řízení environmentálních rizik**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Analýza ilegálního online obchodu s volně žijícími zvířaty**

Zásady pro vypracování

1. Na základě studia dostupné literatury zpracujte rešerši zabývající se ilegálním online obchodem s volně žijícími zvířaty.
2. Proveďte obsahovou analýzu článků na dané téma.
3. Konfrontujte provedenou analýzu s rozhovory se zainteresovanými stranami, podrobně získané výsledky diskuzi.
4. Vyhodnoťte analýzu a doporučte řešení.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. KOLOUCH, Jan. *CyberCrime*. 1. vydání. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. CZ.NIC, 14. publikace. ISBN 978-80-88168-15-7
  2. PRCHALOVÁ, Jana. *Právní ochrana zvířat*. Praha: Linde Praha, 2009. ISBN 978-80-7201-763-8
  3. UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME. *World Wildlife Crime Report: Trafficking in protected species*. New York: United Nations, 2016. ISBN 978-92-1-148288-1
- Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Matyáš Adam, Ph.D.**
Ústav environmentální bezpečnosti

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2020**
Termín odevzdání bakalářské práce: **14. května 2021**

L.S.

---

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

---

doc. Ing. Pavel Valášek, CSc. LL.M.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2020

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 14. 5. 2021

Jméno a příjmení studenta: Kristýna Holásková

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Cílem bakalářské práce je pomocí kvalitativního výzkumu získat ucelenou představu rozsahu a struktury online nelegálního obchodu s volně žijícími zvířaty. Teoretická část bakalářské práce nastiňuje problematiku fyzického i online nelegálního obchodu s divokými zvířaty. Zaměřuje se zejména na platnou legislativu v dané oblasti a na dopady na sociálně ekonomickou sféru a životní prostředí. V praktické části práce je použita metoda obsahové analýzy, tedy rozbor obsahu dostupných zdrojů, která je doplněna rozhovory s organizacemi zabývajícími se problematikou nelegálního obchodu. Výsledky analýz budou diskutovány se současnými poznatky a napomohou k vytvoření celkového obrazu a k formulování možností, jak nelegální obchod se živými zvířaty a jejich produkty oslabit a ideálně jej zastavit.

Klíčová slova: CITES, životní prostředí, internet, divoká zvířata, ohrožené druhy, nelegální online obchod

ABSTRACT

The aim of the bachelor's thesis is to obtain a comprehensive idea of the scope and structure of the online illegal wildlife trade through qualitative research. The theoretical part of the bachelor thesis outlines the issue of physical and online illegal trade in wild animals. It focuses mainly on current legislation in the field and the impact on the socio-economic sphere and the environment. The practical part of the work uses the method of content analysis, that's analysis of the content of available resources, which is supplemented by interviews with organizations dealing with illegal trade. The results of the analyzes will be discussed with current knowledge and will help to create an overall picture and to formulate ways to weaken and ideally stop the illegal trade in live animals and their products.

Keywords: CITES, environment, internet, wildlife, endangered species, illegal online trade

Ráda bych poděkovala Mgr. Matyášovi Adamovi, Ph.D. za cenné rady, věcné připomínky a vstřícnost při konzultacích a vypracování bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 PROBLEMATIKA NELEGÁLNÍHO OBCHODU S VOLNĚ ŽIJÍCÍMI ŽIVOČICHY	11
1.1 PŘEDMĚT OBCHODU	12
1.1.1 Obchod se živými jedinci	12
1.1.2 Obchod s částmi těl a výrobky z nich	13
1.1.3 Medicínské produkty	13
1.2 STRUKTURA OBCHODU.....	14
1.2.1 Lovci	14
1.2.2 Prostředníci	15
1.2.3 Koneční zákazníci.....	15
1.3 SOCIÁLNĚ EKONOMICKÉ DOPADY	15
1.4 DOPADY NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	16
1.5 METODY OCHRANY	18
1.5.1 Drony a obojky s GPS	19
1.5.2 Poplašné ploty a integrované čipy	19
1.5.3 Další možnosti ochrany	19
2 LEGISLATIVA A NELEGÁLNÍ OBCHOD S VOLNĚ ŽIJÍCÍMI ŽIVOČICHY	20
2.1 CITES A DALŠÍ MEZINÁRODNÍ ÚMLUVY	21
2.1.1 Příloha I.....	21
2.1.2 Příloha II	21
2.1.3 Příloha III.....	21
2.2 EVROPSKÁ LEGISLATIVA.....	22
2.3 ZÁKONY V ČR	23
2.4 MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE	24
2.4.1 World Wildlife Fund.....	24
2.4.2 TRAFFIC	24
2.4.3 United for Wildlife.....	25
2.4.4 Elephants Crisis Fund	25
2.4.5 The Wildlife Trafficking Alliance	25
3 PROBLEMATIKA NELEGÁLNÍHO OBCHODU S VOLNĚ ŽIJÍCÍMI ŽIVOČICHY V ÉŘE INTERNETU	26
3.1 PŘÍČINY	27
3.2 PLATFORMY VYUŽÍVANÉ PRO ONLINE OBCHOD.....	28
3.2.1 Deep a Dark weby.....	29
3.3 NÁSTROJE K MITIGACI ONLINE OBCHODU	30

II PRAKTICKÁ ČÁST	33
4 OBSAHOVÁ ANALÝZA	34
4.1 VÝZKUMNÝ VZOREK.....	34
4.2 CÍLE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	34
5 ROZHOVORY SE ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI	36
5.1 STRUKTUROVANÝ ROZHOVOR.....	36
6 VÝSLEDKY	37
6.1 OBSAHOVÁ ANALÝZA	37
6.1.1 Otázka 1	37
6.1.2 Otázka 2	40
6.1.3 Otázka 3	45
6.2 ROZHOVORY	51
7 DISKUZE A VIZE DO BUDOUCNA.....	54
ZÁVĚR.....	57
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	58
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	65
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	66
SEZNAM TABULEK	67
SEZNAM GRAFŮ.....	68
SEZNAM PŘÍLOH	70
PŘÍLOHA P I: ROZHOVOR 1	70
PŘÍLOHA P I: ROZHOVOR 2	74

ÚVOD

Příroda, která nás obklopuje, a především její živá část je nedílnou součástí naší planety Země již od pradávna. Navíc právě živá příroda je to, co nám zaručilo existenci až do dnešní doby. Jenže právě neomezené využívání a někdy dokonce zneužívání živé přírody lidskou populací zapříčinilo ohrožení nebo dokonce vyhynutí populací některých živočišných a rostlinných druhů na naší planetě. Proto je důležité zavčas přijmout taková opatření, která procesy mizení populací živočišných a rostlinných druhů omezí nebo dokonce zcela zamezí. V budoucnu by se totiž mohlo stát, že naše budoucí generace nebude většinu živočišných a rostlinných druhů znát jinak, než jen z naučných encyklopedií a filmů o přírodě, dokonce i takové druhy, které my sami ještě známe.

Jeden z hlavních faktorů, který se na této skutečnosti podílí je právě nelegální obchod s volně žijícími druhy zvířat a rostlin. Proto je důležitou součástí pro zachování naší fauny a flory regulovat obchod s divočinou a omezit či zastavit veškeré jeho nelegální formy. Nelegální formy obchodu s volně žijícími živočichy nepředstavují totiž rizika pouze pro biodiverzitu, v podobě vymření druhů živočichů i rostlin, ale také přináší rizika pro naši společnost. Pro nás jsou ohrožující různé nemoci, které jsou na nás ze zvířat přenosné, zvláště pak takové nemoci, které rychle mutují, nejsou známé, a především na ně není lék. Dále jsou pak ohrožující pro naši vlastní stabilitu, jelikož z výnosů z nelegálního obchodu mohou být financovány ozbrojené konflikty nebo dokonce teroristické skupiny.

Dlouhou dobu byl tento problém přehlížen, dnes se však stále častěji stává jednou z hlavních témat k řešení. Především se stává hlavním tématem v oblasti environmentálních shromáždění.

Samozřejmě na každém z nás je abychom vedli tento boj, a zachovali svět tak, jak ho známe, i pro budoucí generace.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PROBLEMATIKA NELEGÁLNÍHO OBCHODU S VOLNĚ ŽIJÍCÍMI ŽIVOČICHY

Nelegální obchod s druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin je celosvětovým problémem a hlavní hrozbou našeho přežití. Probíhá napříč všemi regiony světa, především tam, kde je největší biologická rozmanitost. Je to 4. nejziskovější nelegální obchod, hned po zbraních, drogách a obchodu s bílým masem, odhaduje se něco kolem 10 miliard dolarů ročně (Stop Wildlife Crime, © 2021). Nelegálním obchodem se rozumí nejen obchod s různými druhy volně žijících živočichů i rostlin, ale i s jejich částmi a výrobky z nich, který porušuje zákony dotčených států nebo platných mezinárodních úmluv. Pod nelegální obchod spadá celý proces, od lovu a odchyту zvířat, přes zpracování, přepravu, pašování, přeprodání, až prodej ke konečnému zákazníkovi, proto patří mezi jeden z nejvíce těžko dohledatelných zločinů, jelikož se jedná o velmi dobře zorganizovaný proces (Obuškevič, © 2019). Největší dopad má především pak na obyvatelstvo rozvojových zemí, kteří jsou mnohdy závislí na přírodních zdrojích, které jsou jejich základní obživou. Nelegální obchod posiluje nejen díky modernizaci techniky, včetně internetu a internetového obchodu, který je zpřístupněn ve všech zemích světa, ale především díky stále rostoucí korupci v této oblasti. Koordinovaný boj proti korupci je tak klíčovým prvkem v potírání nelegálního obchodu. Je zapotřebí se zaměřit především na stát, systém trestního soudnictví a držet dohled nad státními institucemi, dárcovskými programy a kampaněmi, jenž se zaměřují na problematiku obchodu s volně žijícími živočichy (Wyatt a Ngoc Cao, 2015).

V problematice nelegálního obchodu mají klíčovou roli zákony, úmluvy a organizace na národní a mezinárodní úrovni, jejichž cílem je tento obchod eliminovat, či alespoň výrazně omezit. Jednou z nejvýznamnějších smluv pro kontrolu tohoto druhu obchodu je Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, zkráceně CITES. Úmluva stanovuje podmínky pro legální způsob obchodu s druhy, kteří patří na seznam ohrožených druhů, dle příloh CITES (Obuškevič, © 2019).

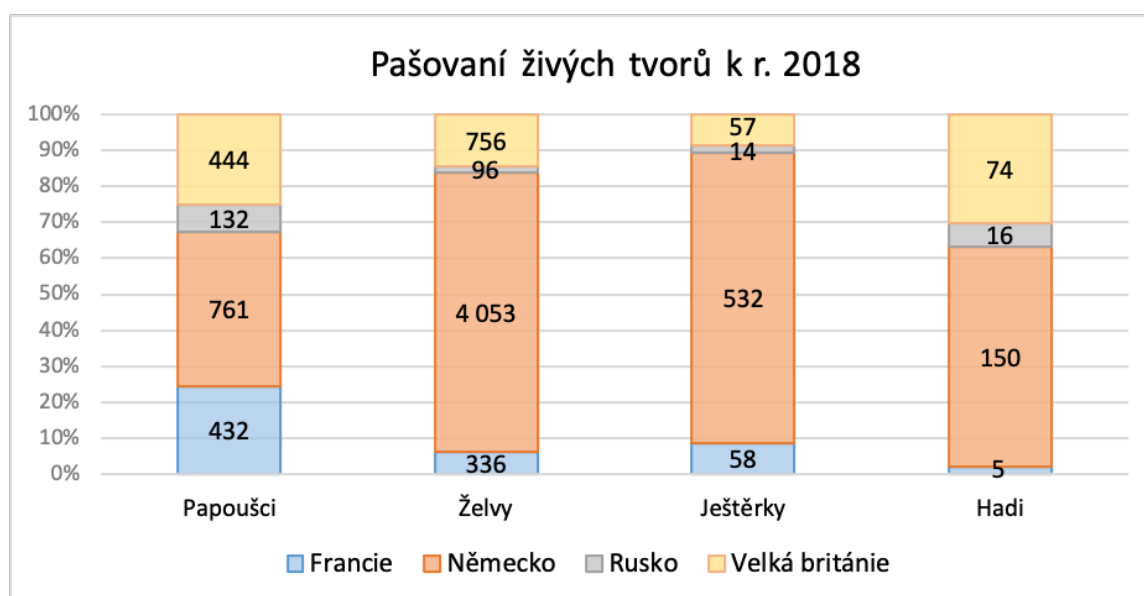
Avšak zodpovědnost za ohrožené druhy zvířat i rostlin má každý. I obyčejný turista se může zaplést do nelegálního obchodu, většinou v podobě suvenýru, kdy ani nemusí vědět, že je výrobek vyroben ze slonoviny nebo želvoviny, nebo jiných kostí ohrožených zvířat, v podobě obyčejného kamínku z pláže (Vaňková, 2019). Stejně tak je možné být součástí nelegálního online obchodu kvůli našemu chování na internetu, především díky roztomilým videím a fotografiím, za kterými se skrývá utrpení zvířat (Davies).

1.1 Předmět obchodu

Obchod je zaměřen především na ohrožené druhy jako jsou sloni, tygři, nosorožci nebo luskouni, kteří jsou pro nelegální obchod ikoničtí. Ohrožených druhů je však více, podle úmluvy CITES na 35000 druhů, ve všech třech stupních ohrožení (UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME, 2016) z toho 6000 druhů živočichů (The CITES species, 2019). Jedná se však o ohrožené druhy spadající pod úmluvu CITES. Jsou zde dále druhy, které spadají pod Červený seznam IUCN, ale obchod s nimi není nijak upraven. V nelegálním obchodu se zvířaty pak máme tři hlavní kategorie, se kterými se obchoduje, a to se živými zvířaty, s částmi jejich těl a výrobky z nich, a s medicínskými produkty (Obuškevič, © 2019).

1.1.1 Obchod se živými jedinci

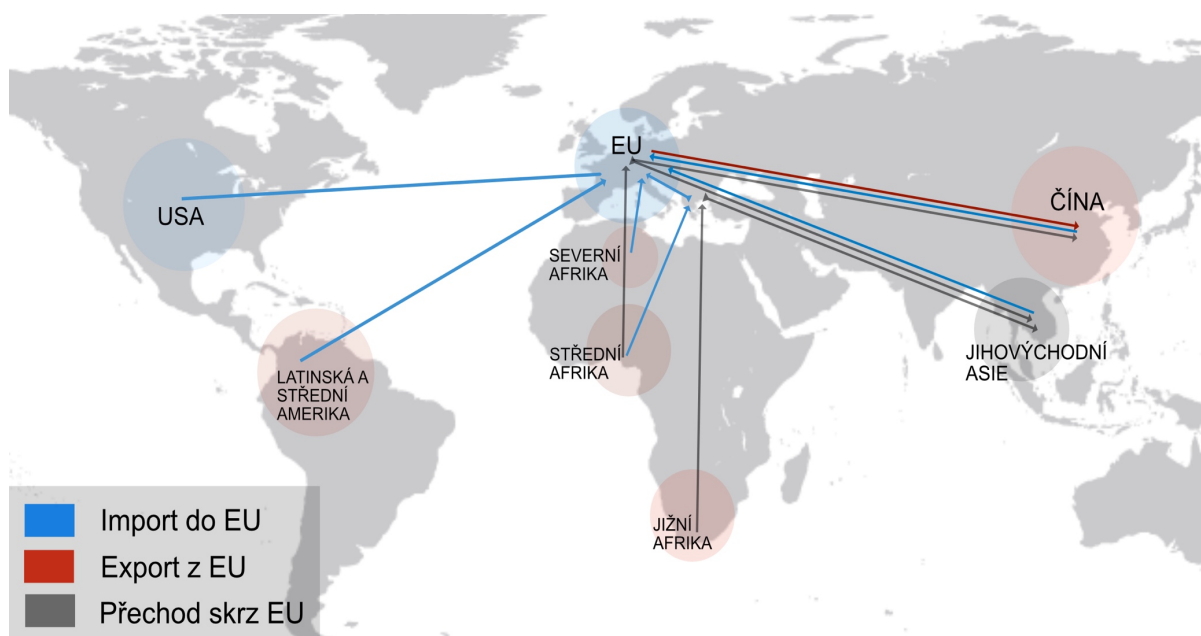
Dle Obuškeviče (2019) jsou živí jedinci v nelegálním obchodu prodáváni především pro zájmové chovy chovatelů, kteří nechtějí řešit papírování kolem legálního prodeje. Často jsou takto prodáváni papoušci nebo jiné druhy okrasných ptáků, ale i terarijních zvířat jako hadi, ještěři, obojživelníci nebo želvy, nebo druhy brouků či motýlů jako trofej pro sběratele. Stále častěji jsou však takto prodávány všelijaké druhy zvěře jako netradiční domácí mazlíčci, v extrémních případech se může jednat i o opice nebo velké kočkovité šelmy. Takováto zvířata pocházejí nejčastěji z Afriky, Ameriky nebo Asie a putují do Spojených států nebo Evropské Unie, a to k movitým zákazníkům. V tomhle druhu obchodu platí, že čím je zákazník ochoten zaplatit za živý exemplář, tím lépe je o něj postaráno (Obuškevič, © 2019).

Graf 1 - Pašování živých tvorů do vybraných států k r. 2018 (Wiggins, 2018)

1.1.2 Obchod s částmi těl a výrobky z nich

Další významnou kategorií, se kterou se obchoduje, jsou části těl zvířat a výrobky z nich. Těmi nejvýznamnějšími jsou především rohy nosorožců jako trofejní exempláře nebo různé dekorativní předměty vyrobené ze slonoviny, které na Evropských trzích prosperují. Jedná se o různé sošky, vázy či bižuterii. Odhaduje se, že pytláci právě jen kvůli slonovině zabijí ročně kolem 20000 slonů (Nelegální slonovina se prodává po celé Evropě, 2018). Dalšími předměty jsou koberce ze srsti tygrů a medvědů, vycpané hlavy zvířat jako trofeje, peří vzácných ptáků jako ozdoby, boty a opasky z luskounů nebo tlapy goril jako popelníky (Stop Wildlife Crime, © 2021). Země původu, a země kam tyto produkty směřují, jsou stejné jako v obchodu se živými jedinci (Obuškevič, © 2019).

Obrázek 1 - Import, export a transfer nelegálního obchodu se zvířaty v EU (Ruiz, 2017)

1.1.3 Medicínské produkty

Takovéto produkty jsou používány především pro tradiční asijskou medicínu, ale nelegální látky můžeme najít i přimíchané do dekorativní kosmetiky, to nemusí být záměrným zločinem, ale výsledkem nedbalosti a nevědomosti turistů, kteří si takovýto produkt koupí, aniž by věděli, že podporují nelegální obchod se zvířaty. Častým zvykem je omezení informací takovýchto látek na obalech. Častým příkladem jsou pleťové masky obsahující orchidejový extrakt, doplňky stravy se ženšenem nebo krémy z kobřího jedu (UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME, 2016).

Medicínské produkty nebo produkty v gastronomii směřují převážně do států v Asii, především do Číny a Vietnamu (Obuškevič, © 2019). V Asii jsou medicínské produkty hojně využívány pro údajné zázračné vlastnosti. Prášek z rozdrcených rohů nosorožců se používá jako lék na krvácení do mozku a AIDS, prášek z kostí tygra nebo rypouše jako lék na artritidu, extrakt z krunýřů sladkovodních želv jako lék na rakovinu, kosti primátů vylouhované v louhu jako tišidlo bolesti, žluč odebíraná ze živých medvědů ušatých na zažívací obtíže, sušená těla gekonů jako afrodiziakum nebo pohlavní orgány zvířat na potenci (Dohnal, 2016). Největší množství tradiční čínské medicíny je zabaveno na území Hongkongu, kde tento průmysl vzkvátá. Za posledních 5 let (k roku 2019) představovaly produkty tradiční čínské medicíny více jak tři čtvrtiny nelegálního obchodu. Populární jsou tyto produkty dále v Číně a Vietnamu, kde se používají na léčbu různých nemocí od rakoviny po kožní skvrny a kocovinu. Na čínských online stránkách si zákazníci mohou koupit vše od afrického nosorožčího rohu, přes živé mladé luskouny po prášek z rohu sajgy. Problémem je, že v Číně jsou zakázány výrobky z nosorožců, ale výrobky z luskounů nebo sajgy jsou zcela legální (As China pushes traditional medicine globally, illegal wildlife trade flourishes, 2019).

1.2 Struktura obchodu

Pro boj s nelegálním obchodem je důležité pochopit jeho strukturu a fungování, což není snadné, jelikož se jedná o velmi dobře zorganizovanou a propletenou organizaci, jejíž odhalování je pro kriminalisty náročné a je těžké určit, na kterou z následujících kategorií se zaměřit, aby se nelegální obchod zpomalil nebo dokonce úplně zastavil. Jednoduše můžeme pachatele v nelegálním obchodu se zvířaty rozdělit na lovce, prostředníky a konečné zákazníky, zboží však z místa původu na místo určení urazí velké vzdálenosti, a tak se na tomto obchodu podílí větší množství skupin v různé části řetězce (Obuškevič, © 2019).

1.2.1 Lovci

Lovci jsou všichni, kteří se nachází na počátku celého řetězce, tedy jedinci, kteří lovem nebo odchovem získávají zvířata pro nelegální obchod. Každý lovec má vlastní motivaci, proč je v tomto obchodu zapleten. Často jsou to místní obyvatelé, pro které je obchod jediným zdrojem obživy. Dále profesionální lovci, kteří se do obchodu zapojí jen kvůli pocitu z lovu (Obuškevič, © 2019).

1.2.2 Prostředníci

Prostředníci tvoří největší kategorii ve struktuře obchodu, jelikož jsou zde nákupčí, logisticy, technici, najímači lovců, přepravci, zpracovatelé, zkorumpovaní úředníci, veřejní zaměstnanci jako hlídači, policie, soudci nebo žalobci. Každý z prostředníků má v obchodu důležitou roli, která je nepostradatelná (Obuškevič, © 2019).

1.2.3 Koneční zákazníci

Celý řetězec nelegálního obchodu může být různě dlouhý. Koneční zákazníci mohou nakoupit zvíře přímo od lovce, nebo složitější a těžce dohledatelnou cestou si nechat zvíře přivést, což konečný zákazník uvítá především v případě, kdy nechce být s nelegálním obchodem spojován. Taktéž motivace každého zákazníka je jiná, ať už se jedná o zakoupení produktů tradiční asijské medicíny nebo zakoupení zvířete jako extravagantního domácího mazlíčka s motivací ukázat ostatním, že je člověk natolik bohatý, že si může něco takového dovolit. Ale ne každý zákazník ví, že zakoupeným produktem podporuje nelegální obchod. Ne vždy je totiž dobře poučen, informace na obalech produktů mohou být lživé a neúplné nebo certifikát CITES, který je u zvířete doložen, je zfalšován (Obuškevič, © 2019).

1.3 Sociálně ekonomické dopady

Dopady nelegálního obchodu pociťuje každý z nás, nejvíce však chudé venkovské a domorodé společnosti, které jsou na přírodních zdrojích závislé a jsou jejich jediným prostředkem k zajištění živobytí. Odhaduje se, že je to kolem 150 milionů lidí. A právě mezi chudobou a nelegálním obchodem je největší spojitost, jelikož až 75 % zadržených pytláků pochází z chudé komunity, kteří peníze z nelegálního obchodu používají na nákup potravin, oblečení, zaplacení daní nebo zdravotní péče. Nelegální obchod a lov je totiž pro ně většinou jedinou cestou, jak obstarat pro sebe a svou rodinu finanční příjmy (Bayerová, 2007), jelikož většina z těchto obyvatel není zaměstnaná, a pro mladé muže nejsou dostatečné možnosti. Mladí lidé jsou často náchylní k páčání trestné činnosti, pokud je vede uznávaná osoba ve společnosti nebo jsou přinuceni pomocí násilí (Study on the Correlation Between Poverty, Unemployment Youth and Wildlife Crime, 2017).

Dalším dopady je ztráta pracovních míst, často se jedná o rybáře, kteří ztratí svou práci, když není dostatek ryb k rybolovu. Poškozuje místní a státní instituce, kteří se starají o správu přírody, a dochází tak ke ztrátě míst jako jsou zaměstnanci a hlídači parků, ekologičtí strážníci, vůdci institucí, vládní úředníci nebo průvodci parků (Robinson, 2015).

Předchozí dopady patřili do té sociální sféry, posledním dopadem jsou ekonomické škody způsobené nelegálním obchodem, a to ekonomické ztráty států. Vláda nedostává z nelegálního obchodu žádné daně ani příjmy a celá země tak přichází o finanční zdroje rozsáhlých částek, jelikož v tomto druhu obchodu může jít až o miliardy dolarů ročně. A právě díky finančním zdrojům vede v tomto obchodu rozsáhlá korupce, která však brzdí makroekonomiku státu a různé investice, především týkající se životního prostředí. Dále snižuje důvěryhodnost vlády, zkresluje informace o veřejných výdajích a poškozují pověst a důvěru ve stát. Jednoduše lze říci, že korupce zvyšuje bohatství pár lidí na úkor celé společnosti (WWF, 2012).

Další důležitou stránkou nelegálního obchodu je financování ozbrojených konfliktů. Nelegální obchod se zvířaty podporuje vznik organizovaného zločinu a jeho skupin, stejně tak jako ozbrojené konflikty a tím prohlubuje nejistotu a nestabilitu ve státu. Právě při ozbrojeném konfliktu v Demokratické republice Kongo v letech 1996 až 2006 byl přilehlý národní park Gamba místem úkrytu uprchlíků unikajících od války ze Súdánu, poté osvobozené armády Súdánu, armády Demokratické republiky Kongo a odporové armády. Díky tomu v národním parku Gamba zemřeli stovky slonů, kteří posloužili k nelegálnímu obchodu a díky tomu byly zafinancovány tyto rozsáhlé ozbrojené konflikty. Často jsou právě organizované skupiny, ozbrojené konflikty, války financovány z výnosů nelegálního obchodu se zvířaty. Nelegální činnosti jsou často konány společně, tedy s nelegálním obchodem se zvířaty je provázán i nelegální obchod se zbraněmi nebo drogami, jsou spojovány dokonce i s teroristickými skupinami (Lawson a Vines, 2014).

1.4 Dopady na životní prostředí

Nelegální obchod se zvířaty nemá dopad jen na sociálně ekonomickou sféru společnosti, ale především na životní prostředí, a to hned z několika vážných důvodů. Nadměrné využívání přírody a druhů v ní, ať už rostlinných nebo živočišných, má za následek narušení rovnováhy v ekosystémech, a tento zásah je většinou nevratný a katastrofální. Je tedy třeba, abychom využívali přírodu a její zdroje ohleduplně, tedy tak, aby nedocházelo k velkým zásahům do přírody z vnější strany, nebo až k vyhubení samotných druhů nebo dokonce celého ekosystému, jelikož naše samotná existence je na přírodě závislá, aniž bychom si to často sami uvědomovali (Bayerová, 2007).

Tím hlavním problémem je tedy snižování populací nejen různých druhů volně žijících živočichů, ale i rostlin, kteří jsou cílově loveni a chyceni pro nelegální obchod. Ale jeden

druh ovlivňuje druh jiný, stejně tak jeden ekosystém ovlivňuje ten další, proto snížení jedné populace vede ke snížení populace druhé. Nemluvíme zde o snížení o pár počtu jedinců, ale o snížení na lokální nebo globální úrovni, dokonce až na samý pokraj vyhynutí, jako tomu je u nosorožců, slonů, tygrů nebo luskounů (Obuškevič, © 2019). Některé druhy se však dokáží lépe přizpůsobit tlaku z vnější strany, především menší a početnější druhy jako jsou antilopy nebo hlodavci (Bayerová, 2007).

Další druhy však nemizí jen například kvůli narušení potravního řetězce, dalším omezením ostatních druhů, kteří nejsou prioritním cílem při nelegálním obchodu, jsou způsoby, jakým lovci zvířata odchyťávají. Jedná se především o použití různých pastí, sítí, jedů a jiné techniky, kdy nelze předem ovlivnit, který druh zvířete se do pasti či sítě chytí. Občas však likvidace jiných, než cílových druhů může být prováděna úmyslně. Za vhodný příklad můžeme považovat snižování populace supů afrických. Lovci totiž často otravují mršiny zvířat jedem karbofuranem, který se používal v zemědělství na hubení hmyzích škůdců. Již pár kapek karbofuranu dokáže usmrtit cokoliv živého. Jed ale zabíjí velmi trýznivou a bolestivou smrtí (Ministr Brabec se pustil do travičů volně žijících zvířat: je to nelidské a trestné, 2017). Otrávené mršiny karbofuranem zajišťují, že otrávení supi neprozradí polohu lovce jejich kroužením (Obuškevič, © 2019). Dalším příkladem je využívání vysoce toxické chemické sloučeniny kyanidu sodného při nelegálním lovu tvorů pro mořská a domácí akvária po celém světě. Tuto techniku využívají především sběratelé ryb na Filipínách, Srí Lance a Indonésii, kteří zároveň patří mezi největší vývozce tropických ryb. Ryba je touto sloučeninou postříkána a omráčena jde lehce chytit, kyanid však negativně působí i mořské korály, které díky kyanidu bělají a umírají, a pokud korál zahyne, zahyne celý ekosystém. Podle výzkumů je až 90 % z 11 milionů tropických ryb, které se dostávají do USA, jsou chyceny touto nelegální cestou. Ročně hodnota tohoto obchodu vyjde na 200 milionů dolarů ročně (Bale, 2016).

Mezi další problémy řadíme také zavlečení nepůvodních druhů na nová místa, kde nemají žádné přirozené nepřátele. Takovéto nepůvodní (invazní) druhy zvířat i rostlin většinou vytlačují druhy původní, z místa, kam byly zavlečeny. V České republice je příkladem nepůvodní druh želvy nádherné, která je původem ze Severní Ameriky. Tento druh želvy je v našich řekách ohrožením pro ryby, obojživelníky a jiné vodní organismy, neboť se jedná o velmi dravý druh želvy (Obuškevič, © 2019). Tato želva se u nás do volné přírody dostala díky chovatelům, jelikož vyrostla z malých porocí, a tak se ji teraristé zbavili, právě vypuštěním do volné přírody. Americká želva však projevila dobrou odolnost vůči

středoevropskému klimatu. Želva nádherná tak postupně vytlačuje naši původní želvu bahenní, nejen díky tomu, že je výkonný predátor, ale také díky šíření nemocí a parazitů, které jsou pro původní želvy bahenní smrtící (Vlašín, 2014).

Posledním, ale samozřejmě o to nijak méně významným problémem je zavlečení různých virových nebo parazitárních nemocí přenosných na jiná zvířata nebo dokonce samotného člověka, jelikož nelegální exemplář neprochází žádnou veterinární kontrolou (Bayerová, 2007). Mnoho z nich může být zcela nových a neobjevených, a pro lidské zdraví velmi nebezpečných. Důkazy ukazují, že největším rezervoárem vznikajících zoonóz jsou především druhy savců a ptáků, jejichž obchod s nimi není vhodně regulován. I legální cesta obchodu rovněž vede k šíření a výskytu nemocí, avšak v mnohem menší míře, než je to u nelegálního obchodu s volně žijícími zvířaty. Zavlečení nemocí z nelegálního obchodu je snadný především díky důvěrnému kontaktu mezi divokými zvířaty, hospodářskými zvířaty a lidmi, a tak dochází k přelévání nových i známých patogenů, k jejich zesílení a šíření. Rychlé šíření patogenů navíc usnadňuje hustota a počet hospodářských i domácích zvířat, infekce se tak snáze šíří a dochází k jejímu většímu propuknutí. Navíc zvýšený nelegální obchod a efektivita dálkové dopravy může tyto patogeny roznést ve velké vzdálenosti a infikovat tak mnohem více populace (IPBES WORKSHOP ON BIODIVERSITY AND PANDEMICS, 2020).

V dnešní době je vhodným příkladem nová nemoc COVID-19, která nejspíše pochází z města Wuchan z Číny, a to z trhu, kde nelegální obchod je jeden z nejrozšířenějších a pravidelných problémů. Zvířata jsou zde často namačkána v malých klecích, které jsou naskládány na sobě, tím dochází k smíchání nejrůznějších exkrementů od velké skupiny zvířat a dochází tak k přenosu a mutaci nebezpečných nemocí (Obuškevič, © 2019). Z dalších nemocí to mohou být dále SARS, Ptačí chřipka, Ebola, Západonilský virus nebo různé druhy parazitů jako například trypanozoma spavičná (Bayerová, 2007).

1.5 Metody ochrany

Seznam druhů zvířat, které jsou pytláky loveny pro nelegální obchod s jejich produkty nebo pro obchod s exotickými mazlíčky, je dlouhý. Jak takto zvířata však pomalu z naší přírody mizí, je lov pro pytláky více obtížnější, avšak nezpomalujícím problémem. Strážci parku často bojují proti velmi dobře organizovaným gangům, které k získání svých cílů se nebojí využít vrtulníky, brýle s nočním viděním nebo výkonné pušky. Technický pokrok však

pomáhá i strážcům parku, kteří díky nim mohou zvířata ohrožená nelegálním obchodem lépe chránit (Heimbuch, 2021).

1.5.1 Drony a obojky s GPS

Jedny z metod ochrany mohou být využity drony, u nich náklady na výrobu klesají a manipulování s nimi je značně jednoduché. Výhodou je především monitorování oblasti ze vzduchu, a nejen ze země, což může mít značně rozdílný dopad ochrany. Drony jsou využívány od Keni po Nepál k ochraně ohrožených zvířat. Společnost Google dokonce darovala organizaci WWF 5 miliónů dolarů na tuto technologii. Stejně tak je použita technologie obojků, které v reálném čase zaznamenávají polohu a rychlost pohybu stáda, pokud jsou pohyby neobvyklé týmům na mobilní zařízení přijdou informace, že je potřeba věnovat stádu pozornost (Heimbuch, 2021).

1.5.2 Poplašné ploty a integrované čipy

Od roku 2013 funguje technologie poplašných plotů pro menší oblasti. Pokud je s ploty manipulováno, rozezná se poplachem a strážcům na mobilní zařízení přijde informace o manipulaci. Strážci se tak mohou vydat přímo na konkrétní místo. Značnou ochranou jsou dále také mikročipy, které jsou vkládány do rohů a klů ohrožených zvířat. Jelikož jsou mikročipy vloženy někde uvnitř, trvalo by, než by se je podařilo najít, navíc by tak mohlo být zboží poškozeno a snížila by se tak jeho prodejní hodnota. Strážci by navíc díky pohybům mikročipu mohli zjistit, že se něco děje (Heimbuch, 2021).

1.5.3 Další možnosti ochrany

Samozřejmě jsou i další metody ochrany jako je sledování DNA zvířete, tedy možné dosledování v databázi, kterému druhu zvířete patřilo, a v jaké části světa. Dále využití forenzní vědy, tedy odebírání otisků prstů a vyhledání pachatele. Nasazení obojků, které chrání zvíře před pastí, jako jsou smyčky kolem krku, které dávají týmům informaci, kde se zvíře nachází. Barvení klů slonů a rohů nosorožců speciální nesmazatelnou růžovou barvou, díky které jsou tyto produkty pro pytláky nežádoucí nebo malé skryté kamery, ukryté v kmenech stromů, která se spustí pohybem, dokáže rozeznat potencionální hrozbu. Snímky kamera zašle týmům, ty rozhodnou, zdali jde o pytláka či ne (Heimbuch, 2021).

2 LEGISLATIVA A NELEGÁLNÍ OBCHOD S VOLNĚ ŽIJÍCÍMI ŽIVOČICHY

Každý živý tvor je schopný na různé úrovni pociťovat bolest a utrpení, a proto stejně jako lidé potřebují i živočichové z naší strany péči a ochranu, především po legislativní stránce věci. Zvláště v minulosti byla zvířata v legislativě brána jako pouhé věci a neměla žádné samostatné právní postavení. Postupně až do dnešní doby však byla legislativa upravena tak, že i živí tvorové získali zvláštní přístupy a zacházení. Vznikly proto celé řady právních předpisů a úmluv k ochraně zvířat. Je důležité si však uvědomit, že legislativa rozděluje zvířata a jejich právní ochranu na dvě skupiny, a to na volně žijící živočichy a na zvířata v lidské péči. V této bakalářské práci se však budeme zabývat legislativní ochranou kategorie volně žijících zvířat (Prchalová, 2009).

Platí, že volně žijícího živočicha si nemůže z volné přírody přivlastnit kdokoli. Toto přivlastnění je omezeno, a to především zákonem o ochraně přírody a krajiny, zákonem na ochranu zvířat proti týrání, nařízením o ochraně zvířat během přepravy, Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin nebo příslušné zákony o myslivosti či rybářství (Prchalová, 2009).

Přestože je dnes tedy celá řada různých zákonů a úmluv, které by měly volně žijící živočichy ochránit před různými druhy utrpení a bolesti, které způsobuje i nelegální obchod s nimi, tak ne vždy jsou tyto zákony nebo úmluvy dostačující. Nelegální obchod s volně žijícími živočichy, nezákonné metody a usmrcování volně žijících zvířat, jejich týrání či jiné projevy násilí na zvířatech, které vedou k jejich bolesti a utrpení jsou dosud v přírodě na denním pořádku (Prchalová, 2009).

Největším problémem, díky čemuž je nelegální obchod s volně žijícími živočichy možný provádět, či provádět jiné nelegální praktiky na zvířatech, je fakt, že každou legislativní normu je možno jakkoliv obejít. Především pokud se jedná o stát, ve kterém se nelegální obchod s volně žijícími živočichy a ani jejich ochrana v přírodě neřadí mezi jedny z hlavních legislativních norem. Většina zákonů a úmluv vyžaduje celou řadu dokumentů, které jsou nutnou podmínkou pro to, aby bylo se zvířaty nakládáno jako se živými tvory, a nikoli jako věcmi, a také proto, aby nebylo možné nelegální obchod provádět jednoduchou cestou. Avšak i tyto dokumenty je možné obejít paděláním nebo podplacením veřejných úředníků (Prchalová, 2009).

2.1 CITES a další mezinárodní úmluvy

Jedna z nejdůležitějších úmluv v legálním i nelegálním obchodu se zvířaty je Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, více známá pod zkratkou CITES, která vychází z anglického názvu Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora. Podepsána byla ve Washingtonu v roce 1973 a platnosti nabyla v roce 1975. Dodnes ji podepsalo 171 států, přičemž těch, kteří nepodepsali je jen málo, jde například o Vatikán, Haiti, Irák nebo Cookovy ostrovy. Důvodem vzniku byla již v té době nutnost mezinárodní spolupráce na zajištění ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin v jejich přirozeném prostředí, před masivními odběry za účelem celosvětového obchodu. Především tedy Úmluva stanovuje postupy při dovozu nebo vývozu exemplářů, mezi které řadíme živá zvířata, jejich mrtvá těla nebo části jejich těl). Tyto exempláře jsou následně rozděleny do tří příloh Úmluvy podle míry jejich ohroženosti (Prchalová, 2009), přibližně okolo 35000 ohrožených druhů (UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME, 2016).

2.1.1 Příloha I

V této příloze jde o ty nejohroženější druhy ohrožené bezprostředním vyhynutím. Mezinárodní obchod je možný uskutečnit jen z výjimečných důvodů jako jsou chovy v zoologických zahradách nebo vědecké výzkumy, jinak je obchod s těmito druhy zakázán. Patří sem lidoopi, nosorožci, pandy, sloni, mořské želvy, kočkovité šelmy. U nás to je orel královský, sokol stěhovaný nebo vydra říční (Prchalová, 2009).

2.1.2 Příloha II

Nejpočetnější skupina. Patří sem druhy, které by byly ohroženy, pokud by obchod s nimi nebyl nikterak usměrňován, stejně tak sem patří i některé druhy z přílohy I, jelikož by mohlo jít o snadnou záměnu. Jedná se o vydry, kočkovité šelmy, všechny opice, hroši, luskouni, kytovci, kolibříci, plameňáci, leguáni, varani nebo různé druhy hmyzu, žab a ryb. V Česku je to kočka divoká, čáp černý, rys, vlk nebo medvěd (Prchalová, 2009).

2.1.3 Příloha III

Jde o nejméně početnou skupinu. Zde jsou zapsány druhy, které Úmluva chrání na základě nároků jednotlivých států, jelikož jsou na jejich území ohroženy. Jde například o mrože ledního, který je ohrožen v Kanadě nebo hyenku hřívnatou v Botswaně (Prchalová, 2009).

Kromě CITES můžeme mezi další mezinárodní úmluvy zařadit Bernskou úmluvu, celým názvem Úmluva o ochraně evropské fauny a flóry a přírodních stanovišť, která byla vyjednána v roce 1979 a dodnes ji podepsalo 50 států. Hlavním cílem je ochrana ohrožených a stěhovavých druhů planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů, ochrana jejich stanovišť a dále se zabývá zakázanými formami a způsoby zabíjení a odchyty zvířat především na území Evropy, na jejichž ochranu je potřeba spolupráce na celoevropské úrovni (Bernská úmluva, © 2021).

Dále je vhodné zařadit Úmluvu o biologické rozmanitosti, která patří mezi nejvýznamnější úmluvy v oblasti životního prostředí. Byla představena a podepsána v roce 1992 na Konferenci OSN o životním prostředí a dodnes se jí zavázalo plnit na 193 států. Úmluva si klade za cíl ochraňovat biologickou rozmanitost všech živých složek životního prostředí, od organismů po systémy. Využívat složky životního prostředí tak, aby bylo jejich využívání možné i pro následující generace. A spravedlivě rozdělovat přínosy, které vznikly z genetických zdrojů (Úmluva o biologické rozmanitosti, © 2021).

2.2 Evropská legislativa

Aby ochrana zvířat mohla být opravdu úspěšná, je potřeba mezinárodní spolupráce států, rozšířit podvědomí problematiky mezi obyvatelstvo, a především zavést takovou legislativu, která ochranu zvířat bude zajišťovat. Jedny z legislativních zákonů jsou i ty, které vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (Prchalová, 2009).

Nejdůležitější právní legislativou z EU je Nařízení Rady č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi, které bylo vypracováno na základě Úmluvy CITES. Cílem nařízení je ochrana druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a zajistit jejich zachování tím, že bude regulován obchod s nimi podle platných ustanovení (Evropská unie, 1996). Toto nařízení se nevztahuje jen na druhy zařazené v Úmluvě CITES, ale i na ohrožené druhy vyskytující se na území Evropské Unie nebo druhy, jejichž vývoz nebo dovoz ovlivnil ekologickou stabilitu daného území (Prchalová, 2009).

Další důležitou legislativou je Nařízení Rady č. 1/2005 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností. Tato norma předepisuje, jak se správně má zacházet se zvířaty během jejich přepravy, jak je zbavit stresu, co mají splňovat přepravní automobily nebo jaké dokumenty jsou potřebné při přepravě zvířat (Evropská unie, 2004).

Nařízení Rady č. 3254/91 o zákazu používání nášlapných pastí ve Společenství a dovozu kožešin a zboží z určitých volně žijících živočichů ze zemí, kde jsou tyto živočichové odchyťováni pomocí nášlapných pastí nebo jiných metod odchytu, které nesplňují mezinárodní normy humánního odchytu do pastí. Nařízení zakazuje používat takové pasti, které jsou nehumánní a způsobují utrpení zvířat. Jejím snahou je tak odstranit takovýto druh utrpení a zrušení pastí bude mít kladný vliv na zachování ohrožených druhů volně žijících živočichů (Evropská unie, 1991).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/99/ES o trestněprávní ochraně životního prostředí. Směrnice stanovuje, co jsou trestné činy spáchané na přírodě a jaké sankce za ně hrozí. Mezi takovéto trestné činy patří i usmrcování, ničení, držení nebo obchod s druhy volně žijících živočichů, včetně ohrožených druhů (Evropská unie, 2008).

Mezi jednu z těchto hlavních můžeme i zařadit Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1007/2009 o obchodování s produkty tuleňů. Nařízení stanovuje pravidla nutná dodržet pro uvádění produktů z tuleňů na trh, tedy tuleni ani produkty nesmí být získávány nehumánní a nelegální cestou, a nesmí ohrožovat populaci tuleňů v přírodě (Evropská unie, 2009).

2.3 Zákony v ČR

Jelikož je Česká republika součástí Evropské unie, jsou pro nás zavazující nařízení a směrnice, které EU vydává, přesto však máme i své vlastní zákony, které se podílejí na ztěžování nelegálního obchodu s divočinou (Prchalová, 2009).

Zákon č. 100/2004 Sb. o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů. Zákon reguluje obchodování a ochranu ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin s cílem je zachovat pro budoucí generace v souladu s Úmluvou CITES a s dalšími právními předpisy Evropského společenství (Česko, 2004).

Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Účelem zákona je udržení a obnova přírodní rovnováhy v krajině, ochrana její biologické rozmanitosti a zachování přírodních hodnot v souladu s právem Evropského společenství (Česko, 1992a).

Zákon č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání. Zvířata jsou živými tvory jako člověk, a pociťují tedy pocit bolesti a utrpení. Účelem zákona je tedy zvířata před těmito pocity ochraňovat a zakazuje tak všechny formy týrání (Česko, 1992b).

Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. Zákon se zabývá trestními činy, které byly spáchány, mezi které patří i trestné činy spáchané na zvířatech a přírodě, tedy trestné činy týrání zvířat, chov zvířat v nevhodných podmínkách, zanedbání péče o zvíře, pytláctví a další (Česko, 2009).

Vyhláška č. 346/2006 Sb. o stanovení bližších podmínek chovu a drezúry zvířat. Jsou stanoveny podmínky, které má chovatel vytvořit pro správné fyziologické funkce volně žijících zvířat ať se jedná o zvířata využívaná k drezúře nebo o zvířata chovaná v domácím prostředí, tedy přímo stanovené podmínky chovu medvědů, velkých kočkovitých šelem, slonů a dalších (Česko, 2006).

2.4 Mezinárodní organizace

Boj proti nelegálnímu obchodu s volně žijícími živočichy nebo produkty z nich není lehkou záležitostí, proto vznikly celé řady neziskových organizací, které se zavázaly k ochraně přírody a biologické rozmanitosti, k ochraně zvířat a k jejich příznivým životním podmínkám, k ochraně zvířat před jejich utrpením, a tudíž i k boji proti nelegálnímu obchodu se zvířaty, pytláctví a proti nelegálním metodám používaných při jejich odchytu (Bologna, 2008).

2.4.1 World Wildlife Fund

World Wildlife Fund (WWF), česky Světový fond na ochranu přírody, je jednou z nejvýznamnějších organizací, která neustále pracuje na ochraně přírody tak, aby zajistila všem ohroženým a zranitelným druhům zvířat stálou budoucnost na naší planetě. Právě díky její snaze existuje naděje, že se na naší planetě to nejdůležitější z její biodiverzity zachová. Mezi aktivity WWF patří například sledování posledních goril horských v Kongu, pátrání po levhartech sněžných v Himalájích nebo boj proti pytlákům, kteří odchytávají ohrožené tygry na Sumatře (Bologna, 2008).

2.4.2 TRAFFIC

Organizace založená společně organizacemi World Wildlife Fund (WWF) a International Union for Conservation of Nature (IUCN) v roce 1976. Jejím hlavním cílem je monitorovat síť obchodu s volně žijícími živočichy a planě rostoucími druhy rostlin. Provádí především sběr dat, vytváření analýz a poskytuje informace ohledně obchodu s divočinou, odborníci zároveň vytváří nové a inovativní projekty, které řeší výzvy v oblasti ochrany přírody a obchodu s divočinou (TRAFFIC Wildlife Trade Solutions, © 2021).

2.4.3 United for Wildlife

Organizace funguje od roku 2012 a vznikla z nadace prince Harryho a Královské nadace vévody a vévodkyně z Cambridge. Spojení obou nadací mělo za cíl vytvořit světovou charitu pro volně žijící živočichy a zajistit globální změny v této oblasti. Především se tedy zabývá ničením nelegálního obchodu s divočinou tím, že poskytuje lepší ochranu zvířat v místě jejich žití, snižují poptávky po produktech z těl zvířat, spolupracují se soukromými sektory, zapojují mladé lidi a zlepšují práva zvířat (United for Wildlife, ©2021).

2.4.4 Elephants Crisis Fund

Sloni jsou velmi emotivní a chytrá zvířata, a jako jedni z mála mají mezi sebou velmi silné rodinné vazby. Každých 15 minut však jedno z těchto majestátných zvířat zemře, jen kvůli své slonovině. To je denně téměř 100 slonů, a přes 33000 slonů ročně, jelikož smrt těchto zvířat má nemalý dopad na celý ekosystém především v Africe a Asii. Slonovina se však nepoužívá jen na výrobu různých dekorací, ale také jako platidlo pro nadnárodní zločinecké organizace a teroristické skupiny. Proto v roce 2013 vznikla organizace Elephants Crisis Fund, která z finančních darů podporuje velké i malé organizace na zastavení těchto nelegálních zločinů. Dosud bylo financováno 197 projektů a 63 organizací ve 32 zemích napříč Afrikou a Asií. Za poslední rok tak organizace učinila velký pokrok v ochraně slonů, díky poskytnuté letecké podpoře, rádiové komunikaci, školení strážců, podpora nové legislativy, díky níž je zabití slona závažnějším zločinem a nákupu rádiových límců, díky kterým strážci ví, kde se sloni nacházejí. V poslední době se organizace snaží o uzavření trhů se slonovinou, především v Číně a USA, kde mají tyto obchody největší úspěch (Elephant Crisis Fund, ©2019).

2.4.5 The Wildlife Trafficking Alliance

Jde o koalici více jak 70 společností, akvárií, zoologických zahrad a neziskových organizací. Jejich hlavním úkolem je snížení nákupu a prodeje produktů nebo celých zvířat z nelegálního obchodu s volně žijícími živočichy. Dalším cílem si pak koalice klade za cíl zvýšit povědomí veřejnosti, jak velký je rozsah krize, kterou způsobuje právě nelegální obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími druhy rostlin (Who We Are, © 2021).

3 PROBLEMATIKA NELEGÁLNÍHO OBCHODU S VOLNĚ ŽIJÍCÍMI ŽIVOČICHY V ÉŘE INTERNETU

Nelegální, ale i legální obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami je rostoucí globální hrozbou nejen pro biologickou rozmanitost planety a ochranu druhů, ale především hrozbou pro naši samotnou existenci. Přírodní zdroje nejsou důležitou součástí jen pro obyvatelstvo rozvojových zemí, ale pro všechny obyvatele na planetě. Jenže díky rozvoji moderní technologie jsou naše možnosti téměř nekonečné. A právě moderní technika a zvyšující se poptávka především po nových a luxusních domácích mazlíčcích pomohla rozvoji nelegálnímu obchodu s volně žijícími zvířaty v oblasti internetu (Siriwat a Nijman, 2018).

S rozvojem internetu a internetových technologií mají lidé sklon řešit a nakupovat věci online, což však změnilo i kriminální prostředí a nabídlo zločincům velký počet možností, jak využít internetové platformy, a postupně se rozvíjející sociální sítě, k nabízení a prodeji nelegálního zboží různého charakteru, včetně živých zvířat nebo produktů z nich. Mezinárodní společnosti v oblasti elektronického obchodu, sociální sítě a mezinárodní internetové společnosti se však tento problém snaží řešit, a zavádí politiku a opatření v boji proti nelegálnímu obchodu. Mezi nejvýznamnější společnosti bojující proti nelegálnímu obchodu patří Google, Instagram, Microsoft nebo Ebay, ale samozřejmě i další (TRAFFIC, 2019).

Nicméně i tato zavedená opatření jsou nedostatečná a nelegální obchod s divočinou je stále aktivní a neustále roste. Největším problémem, proč opatření nejsou tak účinná, je fakt, že většina sítí a platforem, na kterých tento obchod funguje, jsou zcela dostupné a bezplatné (TRAFFIC, 2019). Obchodování s divočinou dostává obecně jen malou pozornost od kriminalistů, s pár výjimkami. Trestné činy spojené s divočinou mají v agendě na vymáhání práva jen nízkou prioritu před jinými případy. Vlády rozvojových zemí berou nelegální obchod jako problém životního prostředí, a tak jsou trestné činy spáchané na přírodě vyšetřovány povrchně a zřídka, navíc vyšetřovatelé případů jsou často zkorumpováni. Pachatelé páchající trestnou činnost na divoké přírodě většinou vyvážnou jen s minimálními následky, proto nelegální obchod se zvířaty patří k jednomu z nejvíce výnosných a nízkorizikových trestných činů (Lavorgna, 2014).

3.1 Příčiny

Příčin, proč se poslední dobou nelegální obchod se zvířaty stále více přesouvá na internetovou sféru, je hned několik. Hlavním důvodem je vysoká celková anonymita prodejců. Dále je důvod přechodu obchodu se zvířaty z fyzických na online tržiště to, že tato technologie usnadňuje přístup k informacím, zjednodušila a zrychlila vzájemnou komunikaci mezi jednotlivými uživateli, a především spousta sociálních sítí nebo internetových stránek, na kterých jsou nelegální obchody se zvířaty uskutečňovány, jsou zadarmo, tudíž je velmi jednoduché se na ně dostat. Takovým případem je především platforma Facebook, kterou využívá miliony lidí na celém světě. Nejvíce inzerátů na nelegální obchod se nachází právě na uzavřených Facebookových skupinách. Na sociálních sítích se navíc vyskytuje velké množství mladých lidí, kterých se fyzický obchod týkal jen okrajově. Avšak díky sociálním sítím a internetu jde současně o jedny ze základních odběratelů a rozšiřovatelů nelegálního obchodu. Právě díky Facebooku a podobným platformám se otevřel nový trh pašerákům, neboť tyto platformy zpřístupňují ohrožená zvířata a jejich koupi každému obyčejnému člověku (Niranjan, 2019). Internetové připojení navíc je přístupné skoro ve všech městech na celém světě a používají jej milióny uživatelů denně, jde tedy o největší možnou klientelu pro nelegální obchody všeho druhu, nejen nelegálního obchodu s volně žijícími živočichy nebo produkty z nich (Kolouch, 2016). Na internetu je také větší prostor pro cílené reklamy. Bylo zjištěno, že na Srí Lance počty reklam ohledně ohrožených plazů před různými teroristickými akcemi stoupá (Niranjan, 2019). Vše, co se v kyberprostoru odehraje tam zůstává a vždy je nějakou cestou dohledatelné, přesto je možné tyto informace před dohledáním značně skrýt (Kolouch, 2016).

Jednou z možností, jak být anonymní je vytvoření soukromé VPN adresy, ta dokáže vaše přenášená data, která přijímáme nebo odesíláme zašifrovat, stejně tak jako adresu, ze které jsme k internetové síti připojeni, to znamená, že pokud funguji pod soukromou VPN adresou v Evropě, je pro ostatní má adresa šifrovaná a nevidí místo použití Evropu ale například Ameriku (Kolouch, 2016).

Dále jsou stránky, které jsou přímo určeny pro nelegální obchody. Ty fungují na principu zachování anonymity jak prodávajícího, tak kupujícího, transakce jsou často hrazeny virtuální měnou jako je například Bitcoin a účty jsou falešné a vytvořené jen pár hodin. Vstup na tyto stránky může být často možný jen za přístupu zasláného jednorázového kódu (Kolouch, 2016). Dále podle šetření Europolu je snadné skrýt finanční tok na internetu v oblasti nelegálního obchodu díky předplacené kartě (Niranjan, 2019).

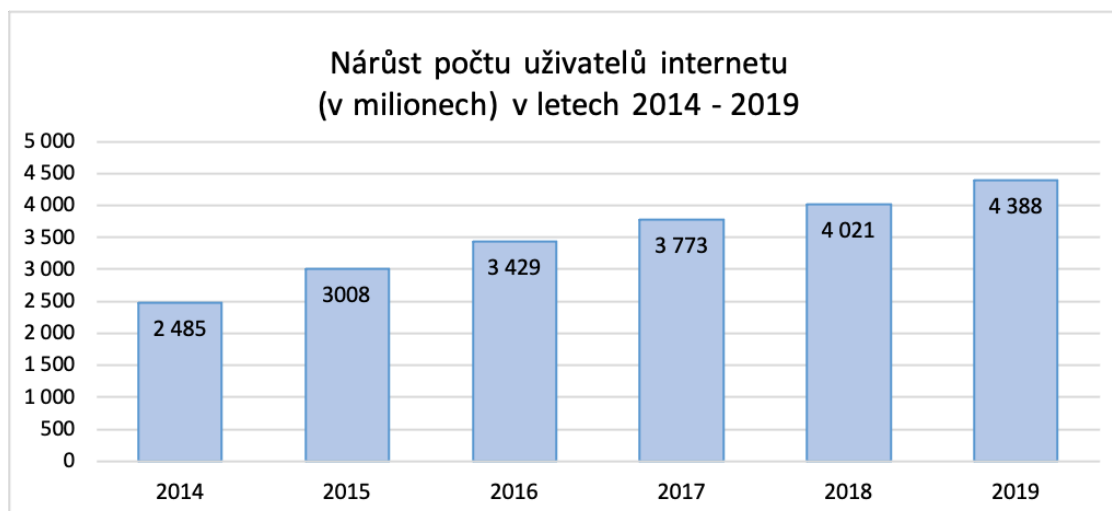
Stále častěji je přechod na internet také proto, že národní a mezinárodní předpisy stále více uzavírají kamenné prodejny a trhy pod širým nebem, kde by jinak k nelegálnímu obchodu docházelo. Proto prodejci přechází na internet. Nejen z důvodu těžšího prodávání na ulicích, ale i z důvodů rozšíření potencionálních kupců na globálním internetovém trhu (Yan, 2018).

3.2 Platformy využívané pro online obchod

Nejčastější platformy, které zločinci využívají pro svůj nelegální online obchod se zvířaty nebo s produkty z části jejich těl jsou tři, sociální sítě, online tržiště a Deep weby známé také jako tzv. zakázané části internetu, jelikož zločincům poskytují značné krytí a rozsáhlé možnosti, jak si získávat novou klientelu (Kolouch, 2016).

Sociální síť je druh služby, která nám umožňuje komunikovat s ostatními, posílat různá data, informace či fotografie, sdílet věci s komunitou nebo provozovat jiné aktivity, a to vše většinou bezplatně. Od jiných způsobů komunikace, jako je například telefonní hovor nebo mobilní zprávy, se tak sociální sítě výrazně liší. Sociální sítě se liší i možnostmi, jak s ostatními sdílet své myšlenky, informace nebo soubory, jelikož dochází k předávání mezi uživateli sítě navzájem, buď mezi jednotlivci nebo mezi velké skupiny lidí. Typickou činností, která však sociální sítě velmi odlišuje je nutnost zakládání profilů, které prezentují tu konkrétní osobu, která si profil zakládá, často se zde však můžeme setkat i se smyšlenými a podvodnými profily sloužící k finančnímu výtěžku. Podle průzkumů bylo zjištěno, že až 74 % uživatelů internetu používá ke své komunikaci sociální sítě, to je velmi značné množství lidí, kteří mohou být potencionálními klienty pro nelegální obchod s divočinou (Kolouch, 2016).

Sociálních sítí je v dnešní době již celá řada. Mezi ty nejznámější patří Facebook, YouTube, Instagram, Whatsapp, Twitter a další (Kolouch, 2016). Právě na tyto sociální sítě míří většina inzerátů a reklam ohledně nelegálního prodeje volně žijících zvířat, přestože se tyto platformy snaží proti nelegálnímu online obchodu bojovat. Sociální sítě jsou na tento druh obchodu vybírány především díky snadné dostupnosti, jednoduchosti a rychlosti s jakou tyto sítě fungují (Coalition to End Wildlife Trafficking Online, 2020).

Graf 2 - Nárůst uživatelů internetu během let 2014-2019 (Kemp, 2019)

Dalšími možnostmi, kde tento obchod funguje jsou online tržiště, tedy stránky, které fungují jako prodejní a nabízí nepřehledné množství různého zboží. Především jsou to stránky, jejichž zboží výhradně pochází z Číny. Patří sem eBay, Aliexpress, Alibaba, Rakuten nebo dokonce i Marketplace Africa (Coalition to End Wildlife Trafficking Online, 2020).

Důležité je uvědomit si, že právě chování uživatelů na internetu je tím hlavním, co podporuje a rozšiřuje poptávku po nelegálním obchodu se zvířaty. Tím, že příspěvek nebo video s obsahem nelegálního obchodu uživatelé sdílí, sledují, přidají komentář nebo dají tlačítko 'to se mi líbí', tak podporují sami nelegální obchod a utrpení zvířat. Rozšíření nelegálního obchodu nejvíce pomohlo v roce 2009 video na YouTube s outloněm malým pojmenovaným Sonya, který si bere od člověka rýži, je oblečený v šatech, natahuje packy nebo se nechává lechtat. Právě outloni jsou velmi často prodáváni jako domácí mazlíčci právě kvůli své roztomilosti. Jeho projevy jsou však znaky strachu a bolesti. Zvířeti jsou před dodáním zákazníkovi vytrhány zuby, musí urazit dlouhou cestu v malé kleci bez jídla a vody a po roce v zajetí umírají krutou smrtí. Pod videem vydaným v roce 2009 se objevilo 12411 komentářů, kde více jak čtvrtina zjišťovala, kde se zvíře dá sehnat. YouTube od té doby bojuje proti videím s tímto tématem, přesto však na ně lze narazit doteď (ČT24, The Kukang Rescue Program, 2017).

3.2.1 Deep a Dark weby

Důležitými stránkami, kde je nejvíce nelegálního zboží jsou tzv. Deep a Dark weby, tedy stránky, které jsou velmi dobře zabezpečené a často velmi anonymní. Nám přístupný internet jsou pouze 4 %, zbylých 96 % je právě Deep web. Jedná se však o internetové stránky, které jsou nebezpečné a člověk na nich musí jednat podle daných pravidel (Kolouch, 2016).

Internet je často přirovnáván k ledovci. Stránky, které jsou pro veřejnost lehce dostupné je pomyslná špička ledovce, zbylý ledovec, který nelze vidět, je právě zbylých 96 % části internetu, které nejsou lehce k mání a jsou několikanásobně větší. Sem tedy patří Deep a Dark weby. Tyto stránky je velmi těžké objevit, jelikož běží na špatném, nebo jen dočasném připojení, tedy že stránka je funkční jen po určitou dobu. Stránky jsou také zaheslovány, aby k nim byl omezený přístup, jejich autoři umí také upravit algoritmy, které stránky vyhledávají, aby ji nevyhledávaly. Na stránkách panují daná pravidla, vše je šifrováno, zcela anonymní a velmi těžce dohledatelné. Je to právě Dark web, kde lze nalézt většinu nelegálního zboží, ať už se jedná o zbraně, drogy nebo právě ohrožená živá zvířata, případně produkty z nich, které je zde možno zakoupit. Dalším problémem je placení těchto služeb, neboť jde o anonymní kryptoměny, které nejsou dohledatelné (Václavík, 2018).

Nejznámější stránkou, kde se tyto produkty dali nejvíce sehnat byla stránka Silk Road. Ta byla FBI v roce 2013 a znovu v roce 2014 odstavena. V době největší slávy se zde nacházelo až přes 10000 různých druhů zboží. Přestože by stránka měla být odstavena existují její další verze, nebo se produkty dají nalézt na dalších stránkách Dark webu (Václavík, 2018).

3.3 Nástroje k mitigaci online obchodu

Jelikož lidé nejsou neomylní a internet ne vždy je úplně anonymní jsou možnosti, jak zakročit, objevovat a ničit nelegální online obchod s volně žijícími živočichy. První možností, jak zakročit proti tomuto druhu obchodu je shromáždění digitálních důkazů v digitální stopě, tedy vše, co bylo do internetu vloženo, tedy e-maily, digitální fotografie, elektronické dokumenty, historie z internetových prohlížečů, databáze, obsah počítačové paměti a jiné (Kolouch, 2016).

Další možností, jak se dopátrat k nelegálnímu obchodu s divočinou je přímé zapojení do ní, tedy nasadit člověka, který s pachatelem komunikuje a předstírá, že má o nelegálně pašované zvíře zájem, ať už se jedná o komunikaci přes Deep web nebo o zapojení do soukromé skupiny na Facebooku, kde je většinou takovýchto pachatelů celá řada, především z asijských zemí světa. Nutné je však jednat obezřetně, jelikož si takováto skupiny uživatelů dává velmi pozor, koho mezi sebe pouští (Kolouch, 2016).

Dále je to dohledávání bankovních účtů, na který odcházejí peníze za nelegální obchody. Často se stává, že pachatelé této trestné činnosti mají pro své potřeby založeno více bankovních účtů, mezi nimiž pachatel provádí převody v různých částkách a smíšené jak s nelegálními, tak legálními příjmy (Kolouch, 2016).

Nejdůležitější v boji proti nelegálnímu online obchodu s divočinou byl především vznik Koalice za ukončení online obchodování s divočinou v roce 2018. Koalice sdružuje společnosti, které se zabývají online obchodem, informacemi a sociálními sítěmi a společně se snaží snížit tento druh nelegálního obchodu. Dnes je to 34 společností napříč světem, které se do Koalice zapojili. Mezi tyto společnosti patří Facebook, Instagram, Google, eBay, Etsy, Microsoft, Mall for Africa, Tencent, Kwai a další. Do března roku 2020 se tak společnost podařilo odstranit nebo zablokovat přes 3 milióny inzercí ohledně nelegálního obchodu s divočinou. Koalice bojuje proti nelegálnímu obchodu hned několika způsoby. Tím prvním bylo zavedení tzv. zakázaných slov a slovních spojení na internetových stránkách, které by měli, co dočinění s nelegálním obchodem se zvířaty, díky tomu tedy není možné publikovat na internetu inzerát se zakázaným slovním spojením, jelikož by mohl odkazovat na nelegální obchod se zvířaty. Další možností v boji je vynalezený software, který prochází internetové stránky a vyhledává inzeráty s fotografiemi, tento software totiž dokáže rozeznat, na které fotografii je nebo není podporován a inzerován nelegální obchod se zvířaty, popřípadě, že software vyhodnotí fotografii jako podporování nelegálního obchodu, se softwarem smazána (Coalition to End Wildlife Trafficking Online, 2020). Stejně jako funguje tento software jsou i vyškolené skupiny lidí napříč celým světem, kteří jsou vzděláváni, aby poznaly, na kterých inzerátech a fotografiích je například pravá slonovina, pokud takový inzerát najdou, smažou ho. Přesto však může pomoci výrazně mitigovat nelegální obchod s divočinou v online světě. Díky tomu se ochrání především ta nejvíce ohrožená zvířata jako jsou sloni, tygři, nosorožci a luskouni. Boj je zatím zaměřen zejména proti obchodu s nejvíce ohroženými druhy, méně charismatické druhy, jako jsou ptáci nebo drobní savci zatím v řešení zůstávají spíše stranou (Yan, 2018).

Byla provedena studie ohledně obchodu s divočinou na online platformě Twitter, která se vztahuje na dvě nejvíce ohrožená zvířata, tedy na slonovinu, luskouna a na produkty z nich. Šlo o detekování a klasifikování podezřelých aktivit na tato zvířata. K vyhledávání docházelo za pomoci klíčových slov a kódů, včetně rozpoznávání obrázků. Za 14 dnů bylo shromážděno 138357 příspěvků, z toho bylo nakonec nalezeno 53 od 38 různých uživatelů, které byly spojeny s nelegálním obchodem. Bohužel je potřeba uvést, že takovéto vyhledávání je značně náročné, a především studie byla provedena jen za krátký časový úsek, a pouze pod anglickými slovními spojeními a kódy, přičemž obchodníci mohou používat jakýkoliv jazyk. Také je třeba mezinárodní spolupráce a koordinace mnoha zúčastněných stran. Přesto však je výsledek 53 příspěvků spojených s obchodem s divočinou

nalezených za 14 dnů velmi dobrý. V budoucnu by takto mohlo být bojováno s nelegálním obchodem se zvířaty (Xu et al., 2019).

O nic méně důležitým prvkem v boji je informovanost veřejnosti. Koalice se snaží dostat informace o nelegálním online obchodu s volně žijícími živočichy do podvědomí veřejnosti, formou videí, článků nebo různými zprávami. V šíření osvěty veřejnosti také pomáhá sociální síť Instagram, na které po zadání slovních spojení se objeví tabulka v jazyce vyhledávacího, která ho informuje o nelegálním online obchodu s volně žijícími živočichy a před jeho rizikem (Coalition to End Wildlife Trafficking Online, 2020).

Stát	Počet reklam	Reklamy na živá zvířata	Reklamy na produkty	Hodnota v US \$
Bahrajn	10	10	0	\$14,094
Bělorusko	6	5	1	\$16,531
Belgie	348	165	183	\$194,321
Kanada	158	65	93	\$388,736
Čína	2106	124	1882	\$2,744,500
Francie	1192	679	513	\$1,354,900
Německo	1666	1551	115	\$684,033
Holandsko	607	388	219	\$106,112
Kazachstán	55	55	0	\$268,736
Kuvajt	7	7	0	\$165,833
Polsko	117	94	23	\$136,470
Katar	5	5	0	\$312,821
Rusko	925	695	230	\$1,953,060
Spojené arabské emiráty	122	120	2	\$404,112
Ukrajina	1071	852	219	\$1,462,930
Velká Británie	1087	345	742	\$500,948
Celkem	9482	5160	4322	\$10,708,137

Tabulka 1 - Počty a kategorie reklam na internetu a jejich vyčíslená hodnota vybraných států k r. 2014 (Hastie a McCrea-Steele, 2014)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 OBSAHOVÁ ANALÝZA

Obsahová analýza, nebo označována jako věcná analýza, se zaměřuje na obsah dokumentu nebo jeho částí, tedy na věcnou charakteristiku zkoumaného dokumentu. Většinou se využívá jako výzkumná metoda v sociologii, psychologii a historických vědách. Cílem obsahové analýzy je původnímu textu porozumět, co nejrychleji proniknout k jeho podstatě, zredukovat ho a vybrat z něj nejdůležitější informace. Výsledkem analýzy je pak slovní vyjádření obsahu dokumentu nebo souhrn věcných selekčních údajů (obvykle se jedná o klíčová slova, předmětová hesla či deskriptory) (Lidmila, 2019).

4.1 Výzkumný vzorek

Jako výzkumná média jsem vybrala tři základní internetové zpravodajské portály. Výběr anglických, a ne českých webových portálů je z důvodu, že nelegální obchod se zvířaty patří mezi celosvětový problém. Zahraničními články chci tak zjistit informovanost k veřejnosti ze světových zpravodajských serverů. Prvním z nich je MONGABAY.com, kde se nachází investigativní články ze světa ochrany přírody. Jako druhý portál jsem zvolila TheJakartaPost.com, jako nezávislý indonéský zpravodajský server v angličtině. Třetím portálem je BBC.com jako zástupce objektivních zpráv z celého světa. Na nich byla provedena obsahová analýza veřejných článků dostupných pro veřejnost vyskytují se po zadání slovního spojení 'wildlife trade'. Jde o články vyskytující se mezi lety 2016-2021, na TheJakartaPost.com pak mezi lety 2019-2021, kde jsou veřejně dostupné články nejdále v roce 2019. Rok 2021 je přidán spíše pro ilustraci, jedná se pouze o 1.čtvrtletí tohoto roku.

4.2 Cíle a výzkumné otázky

Hlavním cílem výzkumu bylo provést obsahovou analýzu článků na internetových zpravodajských portálech (MONGABAY.com, TheJakartaPost.com, BBC.com). Tyto články mezi sebou navzájem porovnat. V rámci této obsahové analýzy se pokusím zodpovědět následující výzkumné otázky a stanovené hypotézy.

1. Je poměr mezi články o online a fyzickém nelegálním obchodu srovnatelný?
2. Liší se v člancích o online a fyzickém druhu obchodu poměr mezi obchodem se živými tvory a produkty zvířat?
3. Jsou možnosti ochrany druhů zvířat ohrožených nelegálním obchodem v člancích dostatečně zmíněny?

Na základě stanovených výzkumných otázek jsem vytvořila tři hypotézy. Tyto hypotézy se pokusím následujícím výzkumem potvrdit nebo naopak vyvrátit.

H1. Poměr mezi články o online a fyzickém druhu obchodu je značně nerovnoměrný, více než online obchod je probírán fyzický obchod se zvířaty.

H2. Nelegální obchod s produkty zvířat je častějším tématem článků o fyzickém obchodu (nejspíše z důvodu praktičnosti pro dopravu na trh a následný prodej), a nelegální obchod se živými zvířaty je více popisován v člancích o online obchodu (nejspíše z důvodů zaměření na prodej exotických domácích mazlíčků, především díky různým celebritám, které na sociálních sítích vystavují podobné vlastněné druhy zvířete).

H3. Metody ochrany ohrožených zvířat jsou dostatečně popisovány v člancích o online, i fyzickém obchodu.

5 ROZHOVORY SE ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI

Jako druhá metoda praktické části bakalářské práce byly provedeny rozhovory se zainteresovanými stranami, které se věnují problematice nelegálního obchodu se zvířaty a věcně tak přispěly k práci, především informacemi z praxe, ve které se obě strany pohybují.

Strany oslovené k této práci byly dvě. První oslovenou stranu zastupuje skupina Agentura ochrany přírody a krajiny (AOPK), přímo odbor CITES. Druhou oslovenou stranu zastupuje paní Mgr. Pavla Říhová, bývalá šéfká (do prosince 2020) oddělení CITES na České inspekci životního prostředí, která 27 let zasahovala společně s Celní správou ČR na letištích, a kontrolovala tak nepovolené zásilky převážející nelegální zboží chráněných druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Za metodu jsem tedy zvolila strukturovaný rozhovor. Kvůli pandemické situaci a zásadním proti epidemiologickým opatření ve světě, a především v České republice nebylo možné uskutečnit rozhovory osobně. Co se tedy týče skupiny AOPK, dohodli jsme se vzájemně na e-mailové komunikaci, s paní Mgr. Říhovou jsme se také nesešli osobně, využili jsme však možnosti online setkání. Přes videohovor jsme tedy provedli rozhovor, který jsem se svolením paní Mgr. Říhové měla dovoleno nahrávat a poté prepisově vložit do bakalářské práce.

5.1 Strukturovaný rozhovor

Rozvor obecně je jednou z technik metody sběru dat prováděného výzkumu. Ve strukturovaném rozhovoru tazatel pokládá respondentům otázky stejného typu a ve stejném pořadí, respondenti na tyto otázky pak následně odpovídají. Tazatel si tyto odpovědi značí (diktafon, tužka a papír) a následně je zanese do svého výzkumu. Aby odpovědi byly reprezentativní, měl by tazatel klást vhodné a přesné otázky. Přestože celkově jde o velmi precizní techniku metody výzkumu, která přináší kvalitativní výsledky, tak jako každá metoda i strukturovaný rozhovor má své výhody a nevýhody na které je vždy třeba myslet (Řízený strukturovaný rozhovor, 2015).

6 VÝSLEDKY

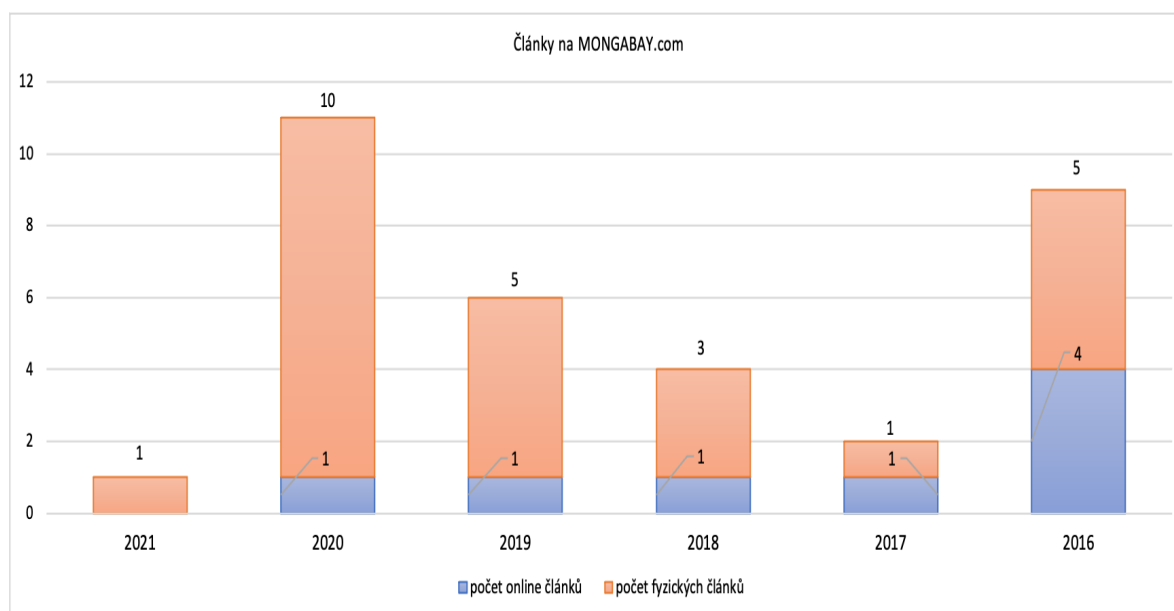
V této části budou shrnuty výsledky z provedené obsahové analýzy, tedy především odpovědi na hypotetické otázky a shrnuty základní výsledky rozhovorů z praktické části práce.

6.1 Obsahová analýza

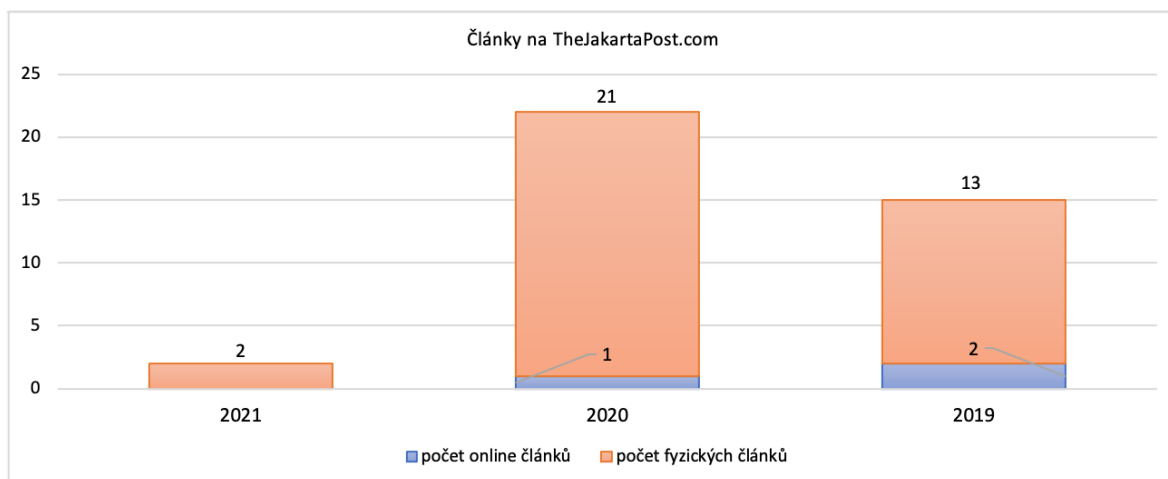
V následujících podkapitolách jsou popsány výsledky, vycházející z provedené obsahové analýzy. Popsání výsledků a vyvrácení nebo naopak potvrzení stanovených otázek a hypotéz.

6.1.1 Otázka 1

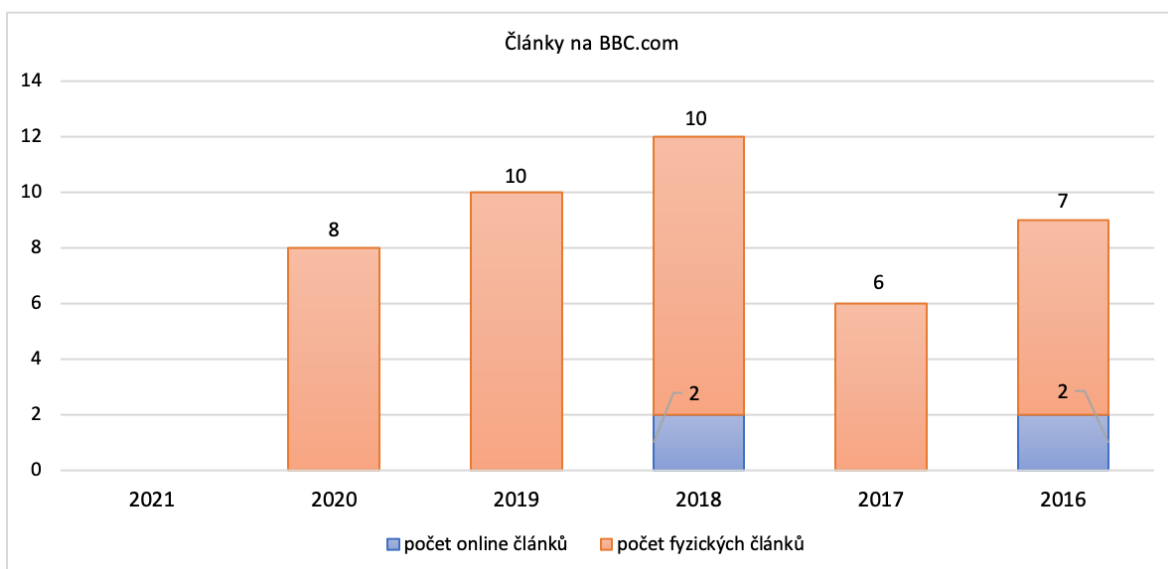
Na základě výzkumného vzorku byla na všech třech internetových zpravodajských portálech provedena obsahová analýza rozdělení na články týkající se online nelegálního obchodu a nelegálního obchodu fyzického. Cílem bylo získat představu jak moc, nebo málo je veřejnost informována o nelegální obchodu v online a fyzické sféře na výše zmíněných internetových zpravodajských portálech. Na výzkum byly použity články týkající se nelegálního obchodu se zvířaty při vyhledání ‘wildlife trade‘.

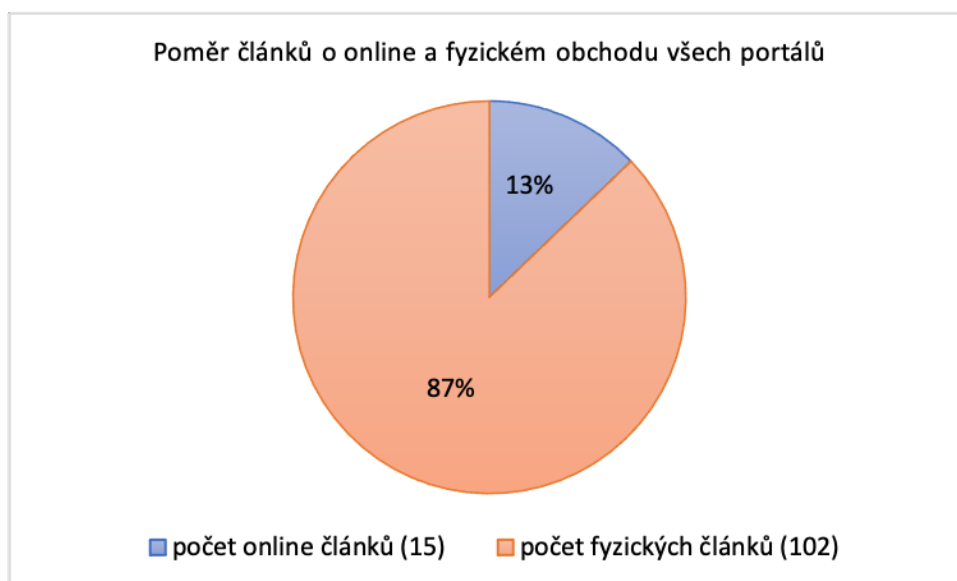
Graf 3 - Počet článků o online a fyzickém obchodu na portálu MONGABAY.com (vlastní)

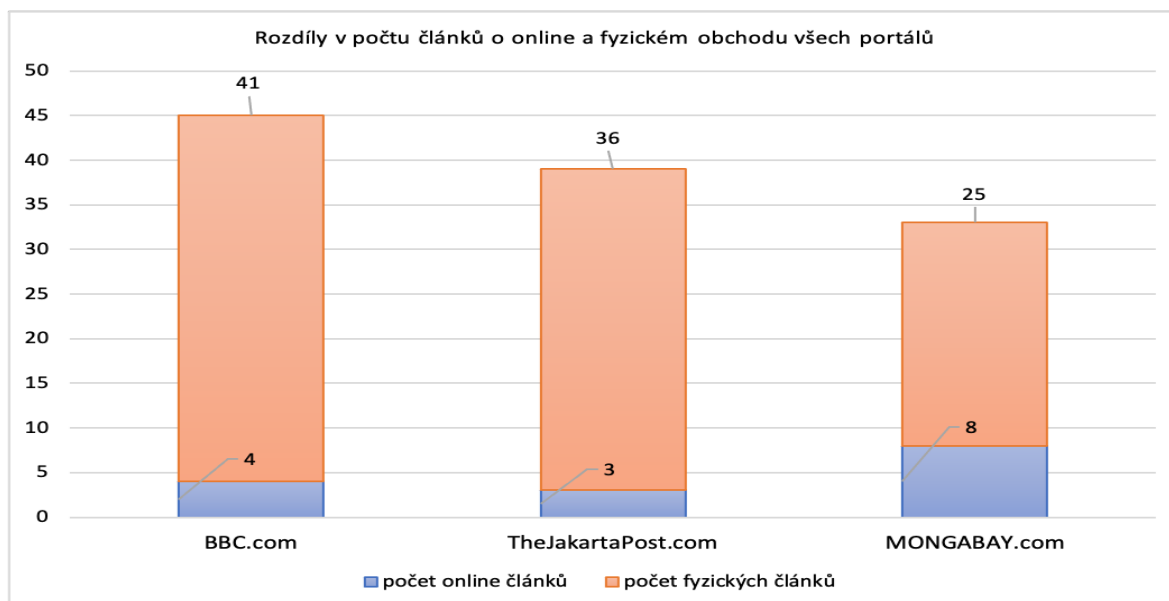
Graf 4 - Počet článků o online a fyzickém obchodu na portálu TheJakartaPost.com (vlastní)

Graf 5 - Počet článků o online a fyzickém obchodu na portálu BBC.com (vlastní)

Graf 6 - Procentuální vyjádření počtu článků o online a fyzickém obchodu (vlastní)

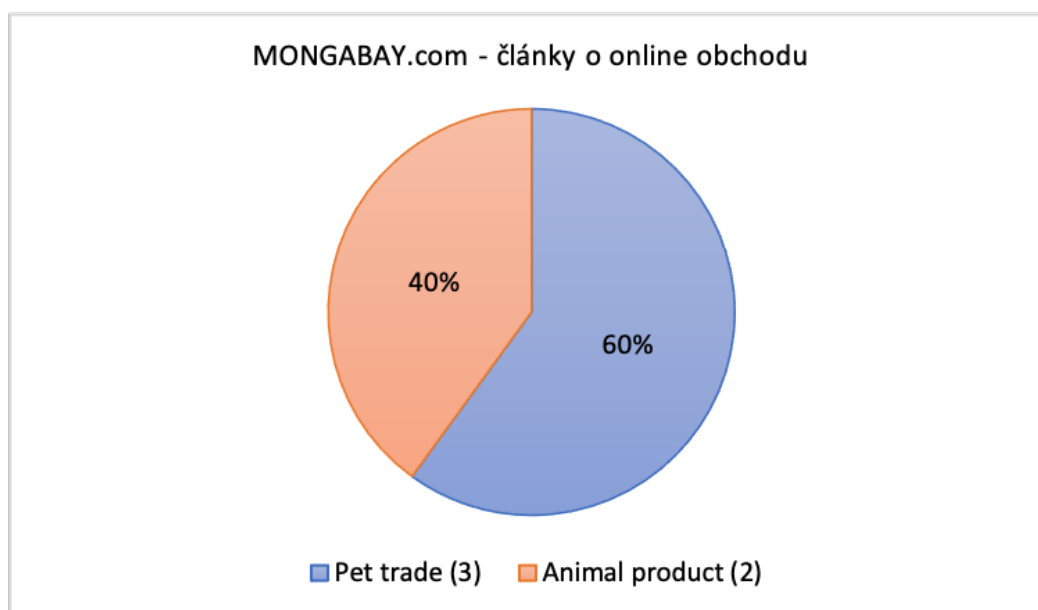

Graf 7 - Počty článků o online a fyzickém obchodu na jednotlivých portálech (vlastní)

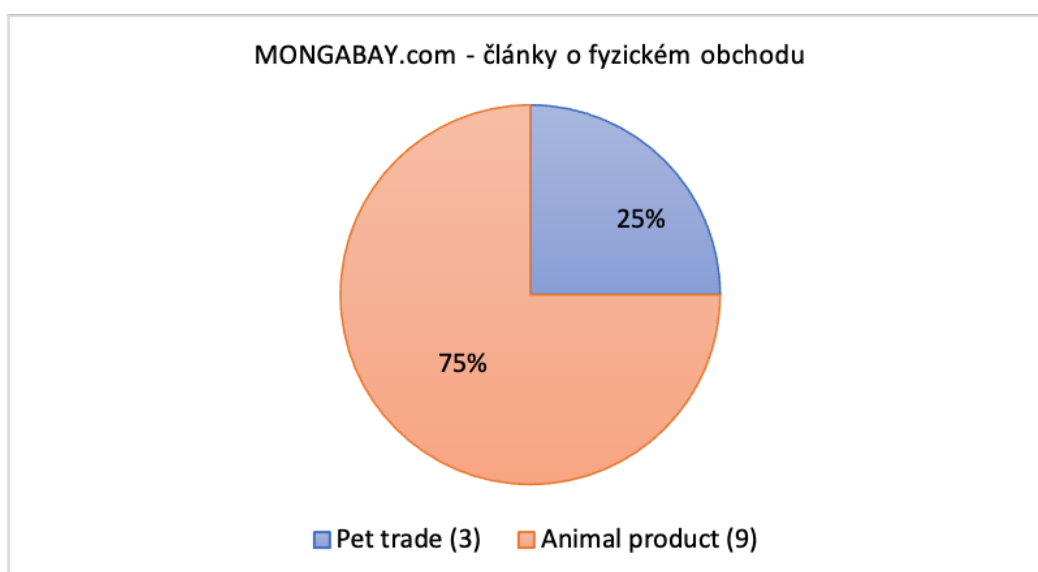
První otázkou obsahové analýzy byla, zdali je poměr mezi články o online a fyzickém nelegálním obchodu se zvířaty srovnatelný. Z výše uvedených grafů jednoznačně vyplývá, že poměr mezi online a fyzickými články je značně rozdílný. Mezi lety 2016-2021 na zpravodajských internetových portálech MONGABAY.com a BBC.com, a mezi 2019-2021 na TheJakartaPost.com bylo pod pojmem 'wildlife trade' nalezeno celkem 117 článků, pouze však jen 15 článků obsahově pojednávalo o online nelegálním obchodu, zbylých 102 článků pojednávalo o fyzickém obchodu. To tedy znamená, že pouhých 13 % jsou články pojednávající o problematice online obchodu, což je jen velmi málo. Na MONGABAY.com to z celkových 33 článků bylo 8 článků o online problematice, na TheJakartaPost.com to z celkových 39 článků byly pouhé 3 články a na BBC.com z celkových 45 jen 4 pojednávaly o online nelegálním obchodu se zvířaty. Nejlépe na tom tedy ze všech portálů je portál MONGABAY.com, který měl nejvíce článků pojednávajících o online obchodu. Přesto však je tento výsledek velmi nepříznivý, z čehož vyplývá, že veřejnost je o online problematice obchodu informována jen velmi zřídka. Poměr mezi online a fyzickým obchodem v člancích je tak velmi nerovnoměrný, tím je tedy první hypotéza potvrzena. Jelikož jak výsledky analýzy ukazují, fyzický obchod je v člancích popisován více než nelegální obchod se zvířaty na internetu.

6.1.2 Otázka 2

Druhou výzkumnou otázkou je snaha zjistit, zda se články více věnují problematice obchodu s produkty nebo se živými tvory. Zde bylo potřeba stanovit si dvě základní témata, a to pet trade (ohledně obchodu se živými tvory) a animal product (ohledně obchodu s produkty zvířat). Následující tabulky a grafy ukazují právě rozdělení těchto dvou témat u online a fyzických článků každého zpravodajského portálu, doplněny informativně o jakých produktech a živých zvířatech se především v člancích píše.

Graf 8 - Rozdělení témat pet trade a animal product v člancích o online obchodu na portálu MONGABAY.com (vlastní)

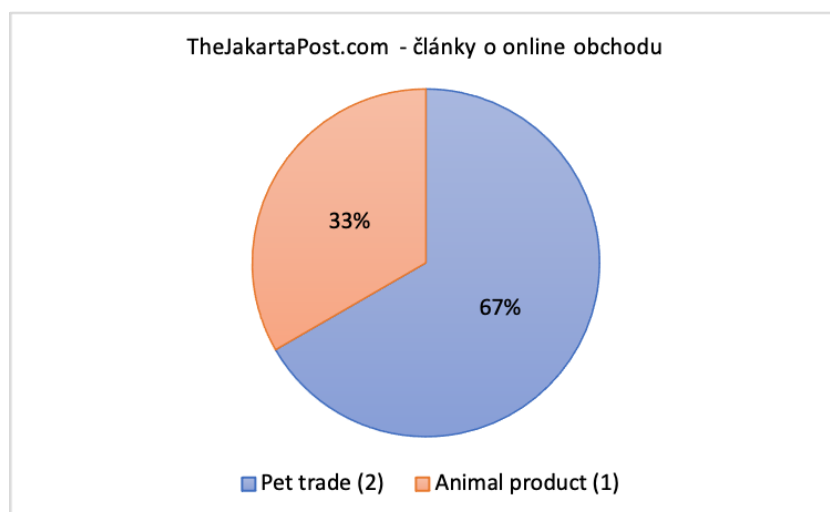

Graf 9 - Rozdělení témat pet trade a animal product v člancích o fyzickém obchodu na portálu MONGABAY.com (vlastní)

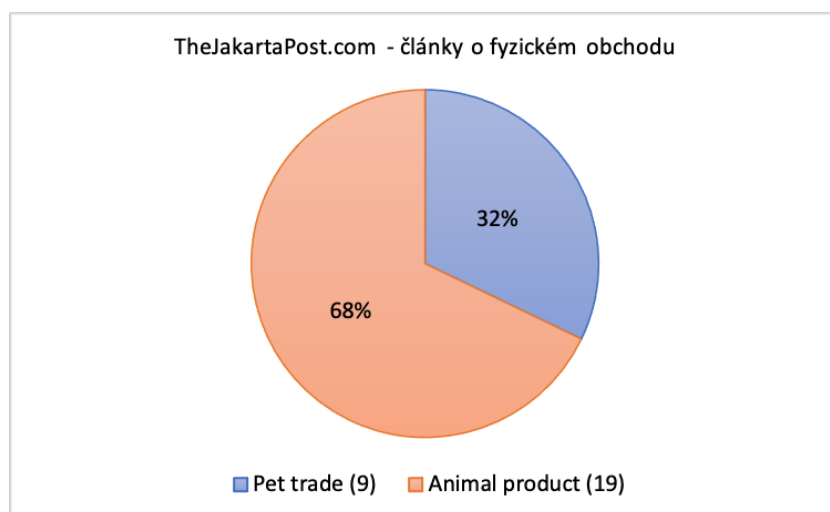

MONGABAY.com			
Online obchod		Fyzický obchod	
Pet trade	Animal product	Petr trade	Animal product
<ul style="list-style-type: none"> • opice • ptáci • outloň • cibetky • koaly • luskouni • medvědi 	<ul style="list-style-type: none"> • slonovina • kůže • šupiny luskounů 	<ul style="list-style-type: none"> • opice • chameleoni • ptáci • luskouni • želvy • ryby 	<ul style="list-style-type: none"> • potravina • šupiny luskounů • slonovina • části těl • medvědí žluč

Tabulka 2 - Informativní rozdělení druhů témat popisovaných na portálu MONGABAY.com (vlastní)

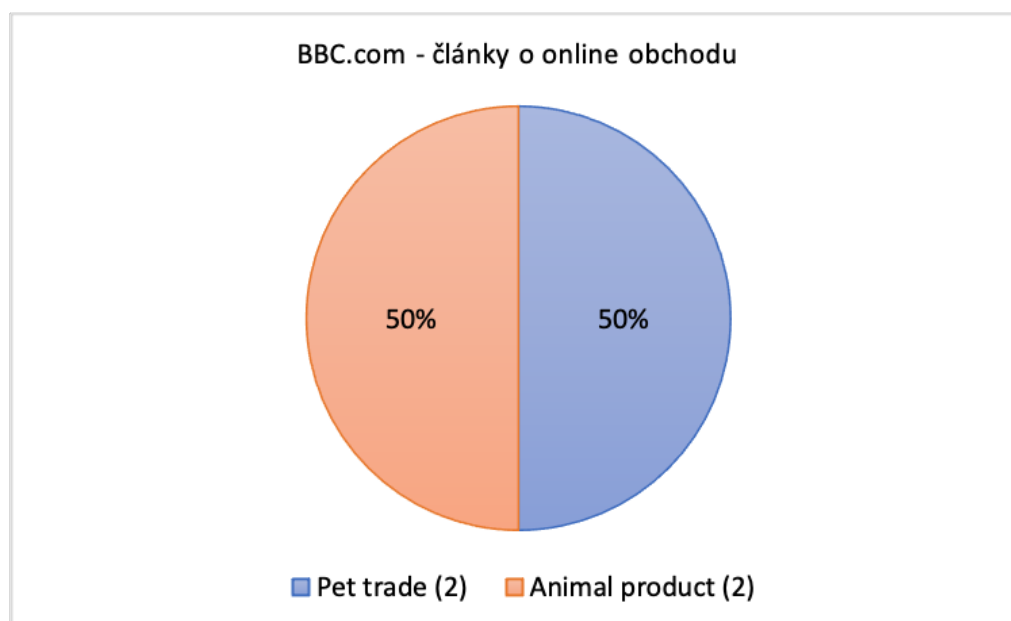
Graf 10 - Rozdělení témat pet trade a animal product v článcích o online obchodu na portálu TheJakartaPost.com (vlastní)

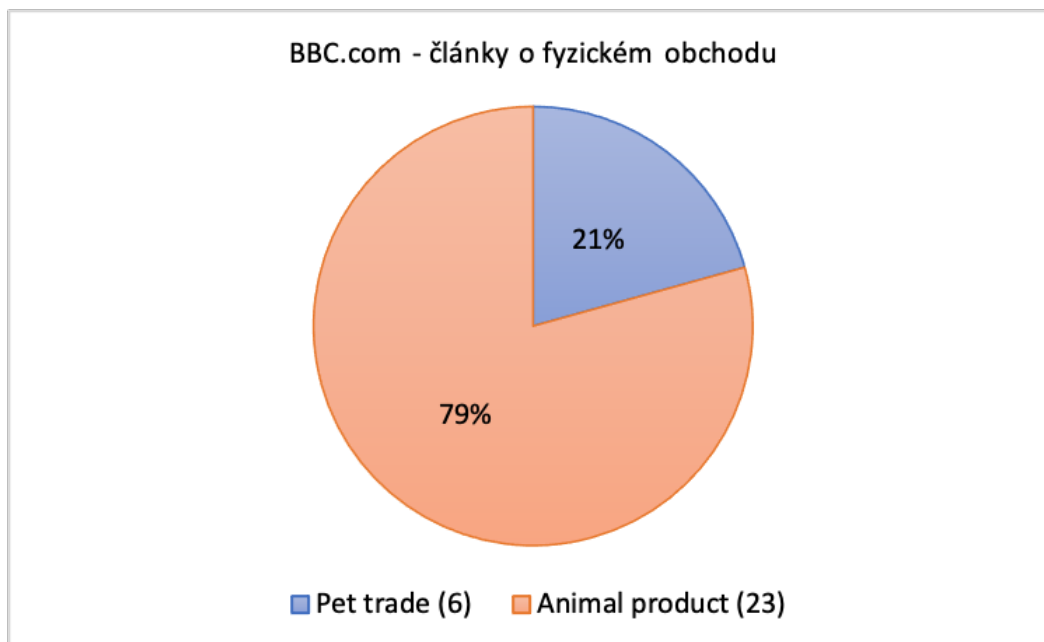
Graf 11 - Rozdělení témat pet trade a animal product v článcích o fyzickém obchodu na portálu TheJakartaPost.com (vlastní)

TheJakartaPost.com			
Online obchod		Fyzický obchod	
Pet trade	Animal product	Pet trade	Animal product
<ul style="list-style-type: none"> • želvy • plazy • chameleon 	<ul style="list-style-type: none"> • slonovina • jelení parohy • drápy 	<ul style="list-style-type: none"> • opice • ptáci • hadi • ještěrky • želvy • lvíčata 	<ul style="list-style-type: none"> • slonovina • medicína • kosti • potravina • kůže • roh nosorožce • drápy • zuby • části těl • jelení parohy • šupiny luskounů • dikobrazí štětiny

Tabulka 3 - Informativní rozdělení druhů témat popisovaných na portálu TheJakartaPost.com (vlastní)

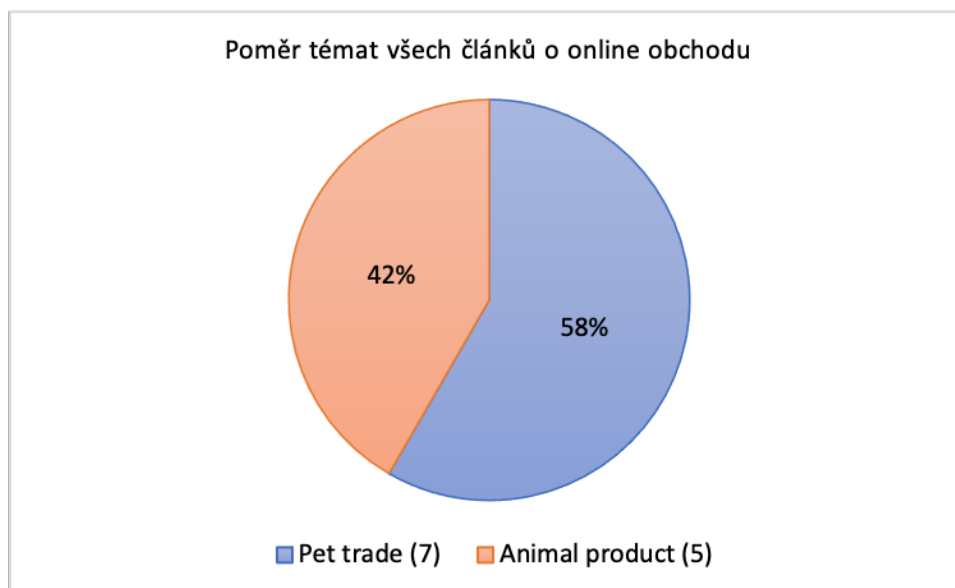
Graf 12 - Rozdělení témat pet trade a animal product v článcích o online obchodu na portálu BBC.com (vlastní)

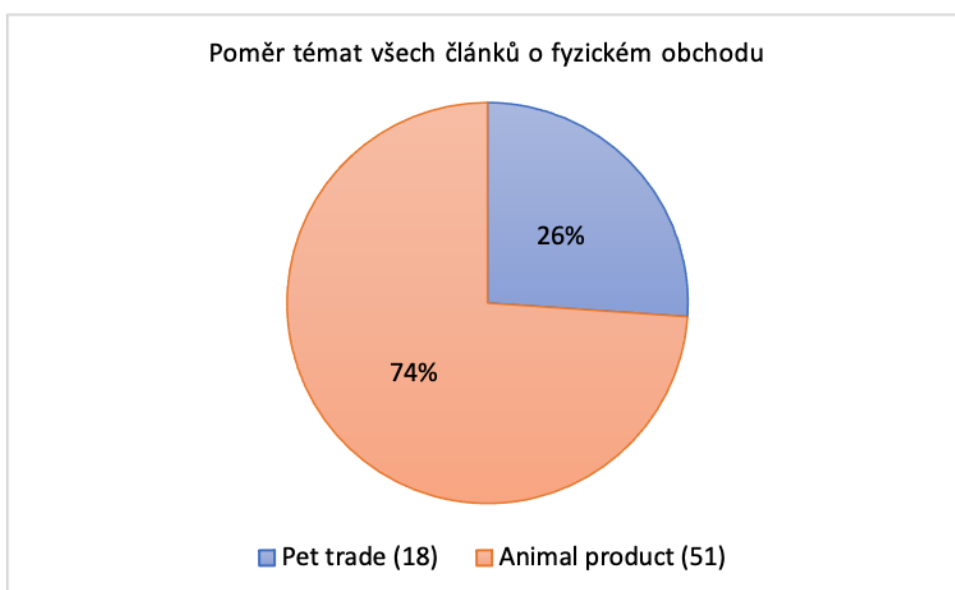
Graf 13 - Rozdělení témat pet trade a animal product v článcích o fyzickém obchodu na portálu BBC.com (vlastní)

BBC.com			
Online obchod		Fyzický obchod	
Pet trade	Animal product	Pet trade	Animal product
<ul style="list-style-type: none"> • medvědi • giboni • želvy • cibetky • vydra • zoborožec • krokodýl 	<ul style="list-style-type: none"> • slonovina • potravina • roh nosorožce • medicína • kůže • drápy • části těl 	<ul style="list-style-type: none"> • lvíčata • ptáci • želvy 	<ul style="list-style-type: none"> • slonovina • medicína • kosti • potravina • kůže • roh nosorožce • drápy • zuby • části těl • lebky • šupiny luskounů

Tabulka 4 - Informativní rozdělení druhů témat popisovaných na portálu BBC.com (vlastní)

Graf 14 - Procentuální poměr témat pet trade a animal product v článcích o online obchodu ze všech zpravodajských portálů (vlastní)

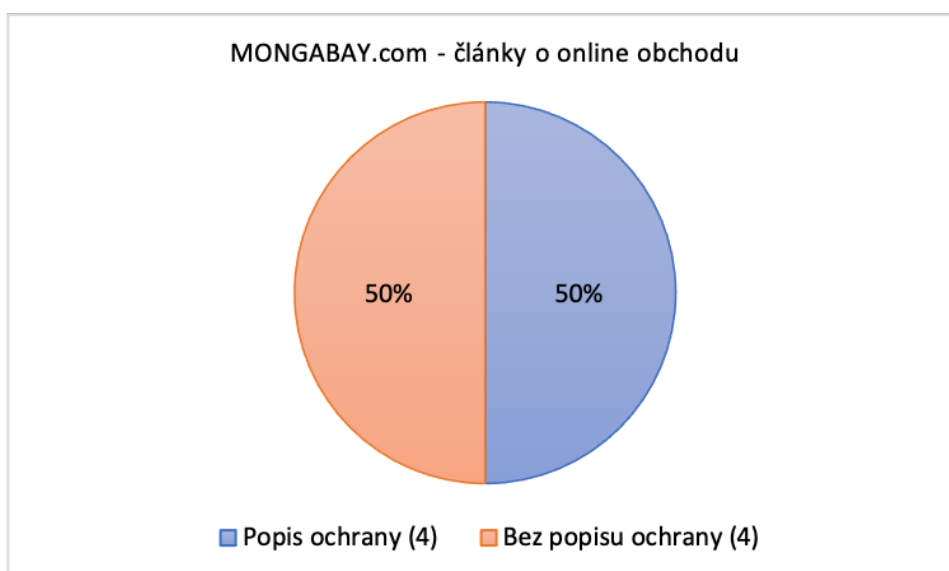
Graf 15 - Procentuální poměr témat pet trade a animal product v článcích o fyzickém obchodu ze všech zpravodajských portálů (vlastní)

Druhá výzkumná otázka, zdali se většina článků o online obchodu zabývá více nelegálním obchodem se živými tvory nebo produkty zvířat než u článků s fyzickým obchodem. Jak můžeme konstatovat podle uvedených tabulek a grafů výše, články o online obchodu se jednoznačně zabývají převážně pet trade problematikou, tedy obchodem se živými tvory, ať už jako s exotickými domácími mazlíčky nebo zvířaty určenými k dalšímu chovu. To lze vidět na každém grafu u každého zpravodajského portálu. Naopak články týkající se fyzického obchodu se zaměřují ve velké míře na obchody s produkty, což lze vidět na

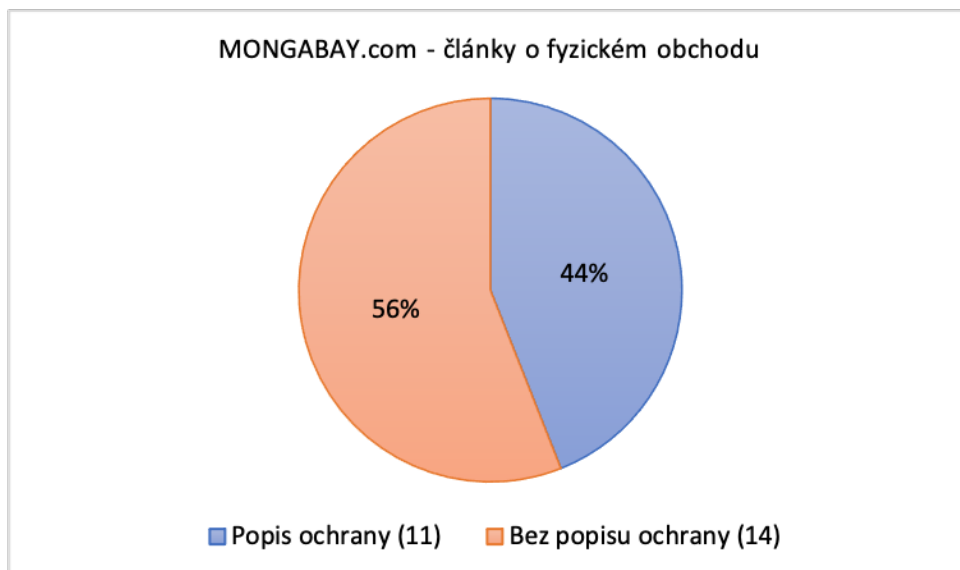
grafech u každého zpravodajského portálu. Co se týče produktů v článkách o online a fyzickém obchodu dominuje slonovina, dále pak nosorožčí rohy, šupiny luskounů, kůže, tradiční medicína a malé produkty jako jsou zuby nebo drápy zvířat. Z pet trade problematiky jsou v článkách o online, tak fyzickém obchodu řešeny především různé druhy ptáků, želv a plazů. U online článků navíc jsou často probírány opice, medvědi nebo cibetky. Při celkovém výpočtu je pet trade v online článkách probírána z 58 %, a ze 42 % produkty, u fyzických článků je to z 26 % a ze 74 % produkty. Lze tedy jednoznačně říci, že online články poskytují informace o pet trade, zatímco fyzické články poskytují informace o produktech ze zvířat. Tedy i zde mohou konstatovat, že druhá hypotéza byla potvrzena. Tedy, že v článkách, které popisují fyzický obchod jsou popisovány produkty zvířat, zatímco v článkách o online obchodu se popisuje prodej živých zvířat za účely chovu nebo domácích mazlíčků.

6.1.3 Otázka 3

Třetí otázka zjišťuje, zdali se články věnují způsobům ochrany zvířat, kterých se týká nelegální obchod se zvířaty. Základní témata byla dvě, a to, zdali se tedy článek ochranou zabývá či nikoliv. Následující tabulky a grafy ukazují právě rozdělení těchto dvou témat u online a fyzických článků každého zpravodajského portálu. Ty jsou doplněny informativně o jakých typech ochrany články píší.

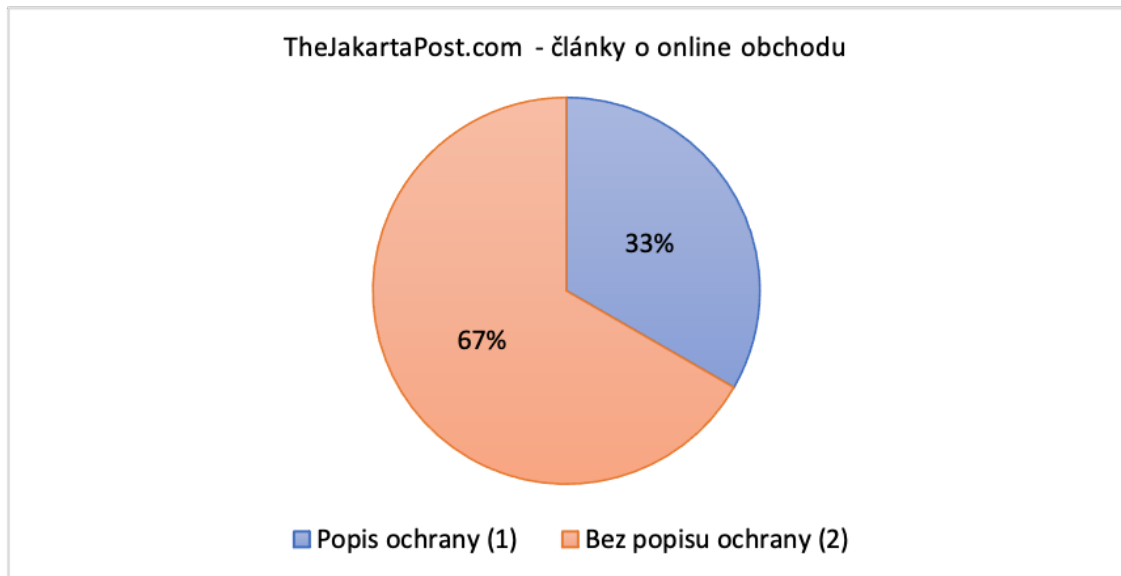
Graf 16 - Rozdělení článků o online obchodu popisujících nebo nepopisujících ochranu zvířat na portálu MONGABAY.com (vlastní)

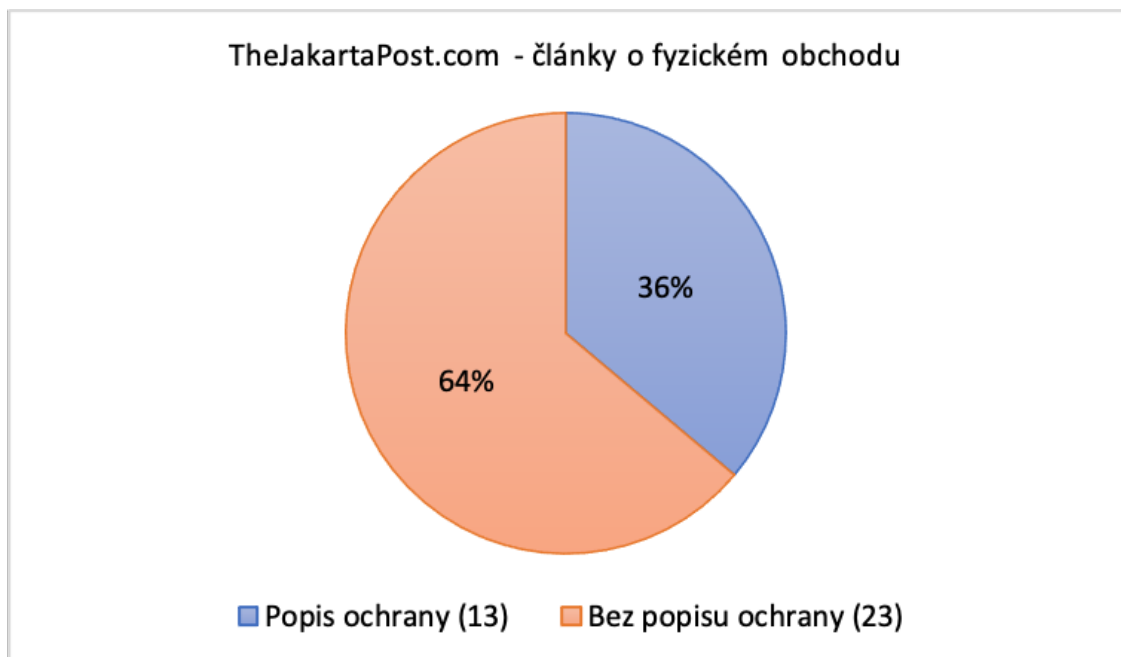
Graf 17 - Rozdělení článků o fyzickém obchodu popisující nebo nepopisující ochranu zvířat na portálu MONGABAY.com (vlastní)

MONGABAY.com	
Online obchod	Fyzický obchod
<ul style="list-style-type: none"> počítačové programy rozpoznají nezákonné transakce financování programů stopování produktů na internetu v Africe zásady Facebooku zakazující nelegální obchod 	<ul style="list-style-type: none"> drony a další technologie směrnice o řízení obchodu s divočinou v zemi Vietnam a Čína zakázali konzumaci divokých zvířat zvýšení trestů za nelegální obchod s tygry koordinace neziskových organizací a policie

Tabulka 5 - Informativní rozdělení popisu ochrany zvířat na portálu MONGABAY.com (vlastní)

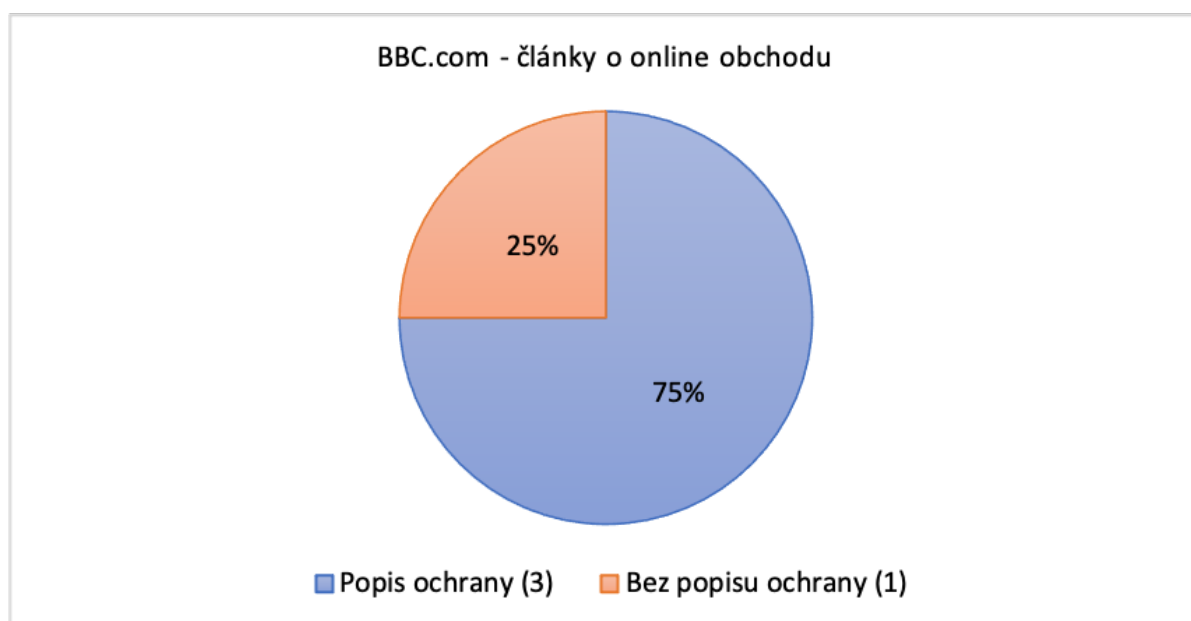
Graf 18 - Rozdělení článků o online obchodu popisující nebo nepopisující ochranu zvířat na portálu TheJakartaPost.com (vlastní)

Graf 19 - Rozdělení článků o fyzickém obchodu popisující nebo nepopisující ochranu zvířat na portálu TheJakartaPost.com (vlastní)

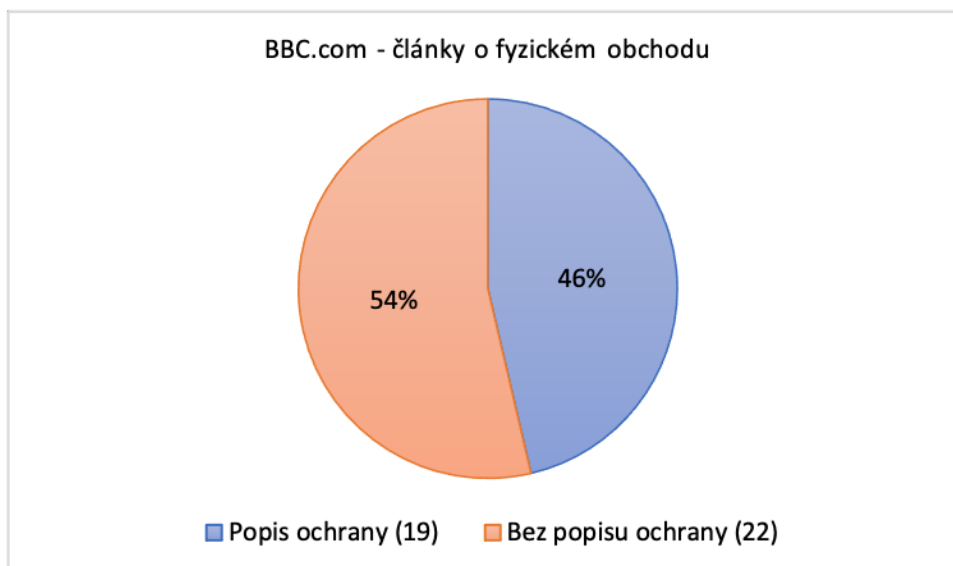
TheJakartaPost.com	
Online obchod	Fyzický obchod
<ul style="list-style-type: none"> uzavření účtů na sítích Facebook a Instagram 	<ul style="list-style-type: none"> kontroly bankovních účtů regulace vývozu sokolů v Islámábádu bývalí pytláci zaměstnání jako strážci a ochránci zákaz prodeje vajec želv studie mezinárodního obchodu na populaci žiraf Peking zakázal prodej a spotřebu luskounů Čína a Vietnam zakazují dovoz živých zvířat zákaz trhů se zvířaty v Indonésii

Tabulka 6 - Informativní rozdělení popisu ochrany zvířat na portálu TheJakartaPost.com (vlastní)

Graf 20 - Rozdělení článků o online obchodu popisujících nebo nepopisujících ochranu zvířat na portálu BBC.com (vlastní)

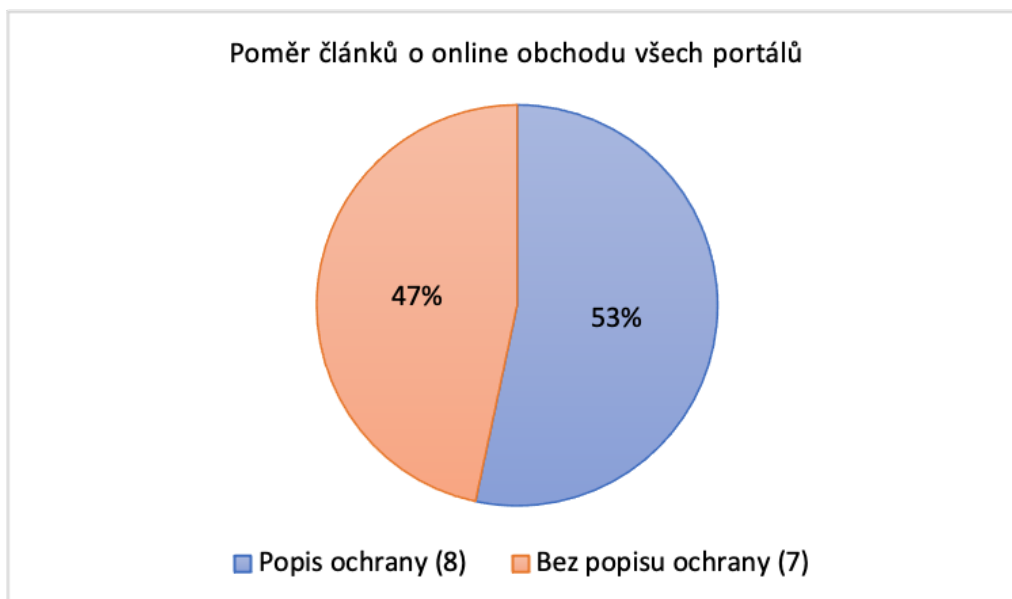

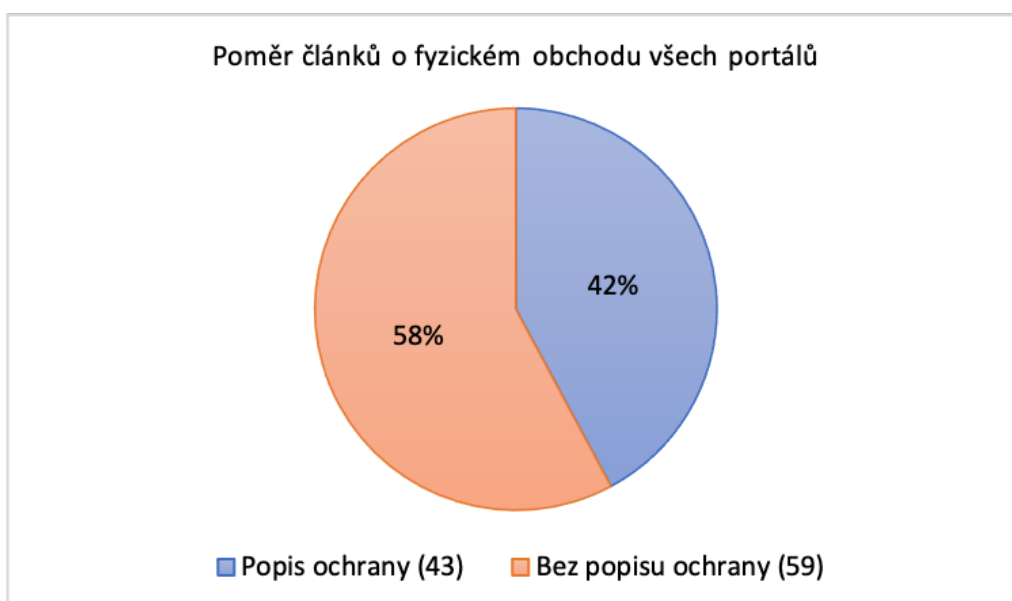
Graf 21 - Rozdělení článků o fyzickém obchodu popisující nebo nepopisující ochranu zvířat na portálu BBC.com (vlastní)

BBC.com	
Online obchod	Fyzický obchod
<ul style="list-style-type: none"> • spolupráce vlády s organizací TRAFFIC v Malajsii • aplikace Wildlife Witness na telefony, pro nahlášení nelegálního obchodu • spolupráce s orgány k řešení nelegálního online obchodu v Thajsku 	<ul style="list-style-type: none"> • Čína zakázala veškerý obchod se slonovinou • deklarace s 11 závazky ke zničení tras používaných pro nelegální obchod • profily DNA tygrů v Thajsku a char. znaky k lehčímu dohledání • sledování bankovních účtů • diskrétní natáčení obchodu s nelegálním zbožím • vycvičení psy vyčmouchávající produkty ze zvířat • britští vojáci pomáhají v Africe • zařízení pro sledování vajec • použití dronů • Vietnam zakázal dovoz živých zvířat • výcvik bývalých pytláků

Tabulka 7 - Informativní rozdělení popisu ochrany zvířat na portálu BBC.com (vlastní)

Graf 22 - Procentuální poměr článků o online obchodu ze všech zpravodajských portálů popisujících nebo nepopisujících ochranu zvířat (vlastní)

Graf 23 - Procentuální poměr článků o fyzickém obchodu ze všech zpravodajských portálů popisujících nebo nepopisujících ochranu zvířat (vlastní)

Třetí otázkou výzkumu bylo, zda jsou možnosti ochrany druhů zvířat ohrožených nelegálním obchodem v článcích dostatečně zmíněny. Co se týče online článků, nejvíce byly typy ochrany popsány na portálu BBC.com (75 %), nejméně pak na portálu TheJakartaPost.com (33 %). Ze všech online článků převažuje z 53 %, že jsou v článcích typy ochrany online obchodu probírány. Co se týká fyzických článků, typy ochrany byly nejvíce popsány na portálu BBC.com (46 %), naopak nejméně byly popsány na portálu TheJakartaPost.com (36

%). Celkově je ochrana ve fyzických člancích probírána pouze ze 42 %. Je tedy možné konstatovat, že způsoby ochrany byly zmiňovány častěji v člancích u online obchodu (53 %) než tomu bylo u fyzického obchodu (42 %). V obou případech se však jedná o relativně nedostatečné informování. Co se týká typů ochrany u online obchodu, nejvíce se vyskytovali ochrany uzavírání účtů, které podporují nebo propagují nelegální obchod se zvířaty platformou Facebook nebo softwary a aplikace potírající nelegální obchod na internetu. Typy ochrany popsány u fyzických článků jsou pak především směrnice a zákony, které zakazují obchody a konzumaci divokých zvířat (Vietnam a Čína), kontroly bankovních účtů, ochrana za pomoci dronů nebo například vycvičení psy, kteří dokáží odhalit pašovaná zvířata a produkty. Třetí hypotéza byla provedenou analýzou vyvrácena, jelikož hypotéza počítala s dostatečným popsáním ochrany zvířat v člancích jak o online, tak fyzickém obchodu.

6.2 Rozhovory

V druhé praktické části bakalářské práce byly provedeny rozhovory o deseti otázkách se zainteresovanými stranami, které se nelegálním obchodem zabývají. Takto byly osloveny dvě strany. Za první stranu to je Agentura ochrany přírody a krajiny, která se zabývá nelegálním obchodem spíše ve sdělovací rovině. Za stranu druhou to je paní Mgr. Pavla Říhová (dále uváděna pouze jako Mgr. Říhová), odbornice na nelegální obchod se zvířaty s více než 27 lety zkušeností na tuto problematiku (bývalá šéfka odboru ČIŽP CITES, nyní pracující v Centru environmentálních forenzních věd UK).

Cílem rozhovorů byla snaha zjistit, jak moc se odpovědi respondentů shodují s provedenou rešerší dostupné literatury v teoretické části práce a dále jako doplnění obsahové analýzy o vzhled z praxe.

V první otázce řešící, jaké hrozby nelegální obchod přináší, se obě strany shodly jak mezi sebou, tak s provedenou rešerší literatury v teoretické části práce. Jako hlavní hrozby vyjmenovali invazní druhy, zavlečení nemocí, narušení struktury a počtu populací, financování ozbrojených konfliktů či nárůst korupce. Paní Mgr. Říhová ještě uvedla zajímavé příklady díky své praxi, jako je znečištění vod díky chybějícím žábám, nebo přemnožení hmyzu a hladomoru ve Vietnamu, kvůli rozsáhlému lovu hadů.

Druhým dotazem byla snaha zjistit, které země jsou nejvíce vývozní, a do kterých se nejvíce dováží. Dle paní Mgr. Říhové vždy záleží na daném druhu zboží, avšak jak paní Mgr. Říhová tak AOPK řekli, že nejjednodušeji lze rozdělit vývozní země ty na jižní polokouli (Jižní Amerika, Afrika) a dovozní na severní polokouli (EU, Čína, USA, Japonsko).

Třetí dotaz se týkal České republiky, tedy jak jsme na tom my s nelegálním obchodem. Obě strany se shodují, že díky své poloze jsme tranzitní zemí, a díky velké komunitě chovatelů u nás (stejně tak je to pak s vývozem) jsme zemí také dovozní. Díky rozsáhlé vietnamské komunitě se k nám dováží produkty tradiční asijské medicíny, které putují dál.

Čtvrtým dotazem jsem se snažila zjistit, jaké jsou nejčastější produkty, kterými každý z nás můžeme nechtěně podpořit nelegální obchod. Obě strany udaly různé komodity, jako jsou korály, lastury, sošky ze dřeva, živou želvu jako mazlíčka pro děti, a především asijskou medicínu, s ingrediencemi z chráněných živočichů. Především pak paní Mgr. Říhová dodala, že v praxi k takovým nákupům a následnému zabavení zboží dochází kvůli nevědomosti nebo podcenění informací ze strany turistů.

Pátý dotaz směřoval k zjištění, zda se situace s pašováním zhoršuje nebo zlepšuje. AOPK pouze uvedla, že záleží na druhu organismu a na části světa. Paní Mgr. Říhová díky své praxi dotaz rozvedla, že je velmi těžké říci, zdali se situace zlepšuje nebo zhoršuje. To totiž velmi záleží na tom, kolik se, čeho dokáže vypátrat a zachytit (s tím souvisí počet inspektorů na tuto problematiku, tím také počty a druhy zachyceného zboží a následné vyhodnocení statistik, což nemusí být vždy adekvátní). Uvedla také, že trh je velmi proměnlivý a záleží na poptávce, jaká ve světě zrovna panuje.

Šestý dotaz směřoval na dnešní pandemii Covid-19 a zdali bude mít pro nelegální obchod se zvířaty a tím i pro nás nějaký následek. Obě strany se shodly, že rozhodně to mít následek bude, bohužel je však zatím nemožné plně určit jaký ten následek bude, to ukáže až čas. Nicméně v obou rozhovorech byly řečeny informace, že ačkoliv byla doprava kvůli pandemii značně omezena, nelegální lov a obchod až tak zcela nezpomalil, jak by se čekalo. Především lovci zatím loví a shromažďují produkty, aby měli dostatek zásob po skončení pandemie (především jelikož značné množství parků je bez turistů a méně hlídané). Dalším problémem je pak informace, že Čínská vláda vyzývá občany, aby využívaly vakcíny a léky k léčbě nemoci Covid-19 vyrobené z ohrožených druhů zvířat (například z medvědí žluče nebo výtažků z tygřích kostí), díky čemuž je po nich vzrůstající poptávka.

Sedmá otázka se věnovala hromadnému vymírání, především zdali by nelegální obchod se zvířaty na něj měl vliv. Co se týká AOPK se k tomuto dotazu vyjádřila, že se spíše jedná jen o hypotézu, která není jednoznačně přijímána a odkazuje na zprávu IPBES o globálním poklesu biodiverzity. Co se týká paní Mgr. Říhové ta se k otázce vyjádřila z pohledu její praxe. Tedy, že rozhodně mít nelegální obchod se zvířaty vliv na šesté vymírání může, jelikož při narušení jedné populace mohou být následně ohroženy populace dalších druhů.

Dále uvedla, že některé druhy jsou sice schopné přežívat i při neustálém lovu, to se však vždy může změnit. Stejně tak jsou druhy, které při menším zasažení mohou mít problém se dostat zpátky na potřebou úroveň. Nakonec uvedla, že my velmi málo víme o tom, co naše aktivity mohou ve finále s čímkoliv udělat.

V otázce osm jsem přešla z tradičního nelegálního obchodu na obchod probíhající na internetu. Zajímalo mě, zdali internet zvýšil kriminalitu s nelegálním obchodem se zvířaty. Obě strany se shodly mezi sebou, stejně tak s teoretickou částí práce, že díky internetu je obchod prováděn v reálném čase, a že komunikaci mezi obchodníky a zákazníky velmi urychlil a usnadnil. Stejně tak se díky internetu rozšířili možnosti odběratelů. Obě strany se pak zmiňují o Darknetu jako o hlavní platformě, kde je zboží nelegálního obchodu se zvířaty nabízeno k prodeji. AOPK ještě přidala komentář o Koalici proti nelegálnímu obchodu, která vznikla v roce 2018 a do roku 2020 dokázala, ve spolupráci s 34 společnostmi, smazat na internetu více než 3 miliony reklam na nelegální obchod se zvířaty.

Devátým dotazem byla snaha zjistit, jak těžké je vypátrat skupinu/člověka, který na internetu nelegální zboží prodává nebo nakupuje. Od AOPK jsem dostala informaci, že u nezkušených jednotlivců je takové vypátrání snadné, u organizovaných skupin je vypátrání velmi obtížné. Této problematice se věnují specialisté z řad policie a celní správy, problémem je zde však fakt, že lidí vyškolených a specializujících se na nelegální obchod se zvířaty na internetu je nedostatek. Informace od paní Mgr. Říhové na tom byly podobně, především pak dodala, že lidé na sociálních sítích na sebe často prozradí značné množství informací, a že i z drobné informace od člověka může vyústit ve velkou kauzu. Především pak dodala, že pokud je lidí málo, vždy je přednější je nasadit na domovní a celní prohlídky než na pátrání po internetu.

Poslední desátou otázkou jsem chtěla především zjistit vlastní názor obou stran na nelegální obchod se zvířaty na internetu a naše chování, které mu může přispívat, a díky kterému si vlastně můžeme za nelegální obchod tak nějak sami. Od obou stran se mi dostalo potvrzení, že s mým výrokem souhlasí. Že především naše chování na internetu jako je postování, sledování, sdílení nebo potvrzení, že se nám příspěvek líbí jen přidává nelegálnímu obchodu. Stejně tak, pokud nelegální obchod propaguje známá celebrita, jde o velký problém, jelikož značné množství lidí láká si pořídit exotického mazlíčka, a to často jakoukoliv cestou.

7 DISKUZE A VIZE DO BUDOUCNA

Je důležité si uvědomit, že získané výsledky záleží na tom, kdo výsledky provádí. To se projevuje nejen na obsahové analýze, ale i v případě rozhovorů (záleží na stanovených otázkách a oslovených stranách). V této práci byly otázky vytvořeny na základě obsáhlé rešerše literatury tak, aby poskytovaly relevantní odpovědi. Snahou obsahové analýzy provedenou v bakalářské práci je především zjistit jakým způsobem a jaké informace ohledně nelegálního obchodu se zvířaty jsou předávány prostřednictvím zpravodajských médií k veřejnosti. Nedostatek informací totiž může vést k pokroucenému vnímání veřejnosti na závažnost problematiky.

Potvrzení první hypotézy (tedy, že počty článků o online a fyzickém obchodu jsou poměrově velmi rozdílné), souhlasí s vlastními postřehy při samotném zpracování rešerše literatury, kde jsem se setkala s problémem nedostatku publikací (především knižních) na tuto problematiku. Stejně tak, co se týče provedených rozhovorů, více je probírán fyzický obchod se zvířaty, je tak předkládán jako hlavní problém, a online obchod je zanechán spíše v pozadí a informace k veřejnosti, ohledně tohoto druhu obchodu a jeho problematiky, se dostávají jen zřídka. Především pokud se zaměříme na rozhovor s paní Mgr. Říhovou, i ta potvrdila, že lidí zabývajících se problémem online obchodu je málo, popřípadě jsou z online problematiky staženi, aby se zabývali fyzickým obchodem (různé prohlídky a kontroly).

Druhá hypotéza (tedy, že v člancích o fyzickém obchodě převládá problematika obchodu s produkty zvířat, zatímco v člancích o online obchodu převládá problematika obchodu se živými tvory), byla potvrzena. Co se týká rešerše literatury, nenarazila jsem na jádro problému, tedy proč tomu tak přesně je. U fyzického obchodu si můžeme jen domýšlet, že je nejspíše praktičtější pro obchodníka na trhu obchodovat s různými druhy produktů, které si například turisté více koupí (tradiční medicína, šperky ze slonoviny), než třeba živé zvíře. U online obchodu by mohlo jít především o možnosti nabízení zvířat jako exotického domácího mazlíčka (kupce na internetu zaujme více, než šperk ze slonoviny). Druhou možností by mohlo být především sdílení videí a fotografií, jako to bylo v roce 2009 s outloněm jako s domácím mazlíčkem dle ČT24, The Kukang Rescue Program (2017).

Třetí hypotéza (tedy, že v člancích o online i fyzickém druhu obchodu bude problematika ochrany popsána dostatečně) byla vyvrácena. Je nutné si ale uvědomit to, že přestože články o online a fyzickém obchodu různé způsoby ochrany a možná řešení ve více jak polovině případů vůbec nezmiňují, neznamená, že by metody ochrany nebyly nikterak známy.

Významnou roli zde hraje právě vyznění článků a způsob předání informací k veřejnosti. Popis ochrany u článků s fyzickým obchodem byl pouhých 42 %, avšak jak vyplývá z rešerše literatury dle Heimbuha (2021) je metod ochrany zvířat u fyzického obchodu celá řada. Přestože je na tom popis ochrany v člancích o online obchodu lépe, co se týká procent (popis ochrany v člancích o online obchodu je 53 %), je potřeba si uvědomit, že jde v rozdílu pouze o jeden článek navíc, který ochranu popisoval, což ani to není mnoho. Podle dostupné literatury však i online obchod se zvířaty má mnoho metod, jak jej můžeme mitigovat. Jako je potírání na základě různých vyšetřování a shromažďování online důkazů dle Koloucha (2016), nebo využití softwaru na vyhledávání online reklam, inzerátů a větší informovanost k veřejnosti dle správy od Coalition to End Wildlife Trafficking Online (2020) nebo vyškolené skupiny lidí fungujících podobně jako software dle Yan (2018). I zde však můžeme vidět shodu s provedenými rozhovory, jelikož narážíme často na problém nedostatku pracovníků, kteří by zvířata ochránili nejen ve fyzickém ale i online obchodu, stejně tak je shoda AOPK a paní Mgr. Říhové, že potírání obchodu na internetu je velmi náročný a zdlouhavý proces, a vypátrání pachatelů je obtížné.

Dále je důležité si říct, že nikdo nedokáže přesně říci, ohledně problematiky nelegálního obchodu s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami, co máme očekávat do budoucna. Jedinou přesnou vizí je samozřejmě ta, že v boji proti danému druhu obchodu bude i v budoucnu potřeba věnovat co nejvíce úsilí, aby byl potlačován a nejlépe úplně zastaven. Je však otázkou, zdali se nelegální obchod postupně přesune pouze na online tržiště, kvůli všem svým výhodám, nebo i nadále zůstane, popřípadě se rozroste fyzický obchod na tržištích.

Přestože již dnes existují metody na vyhledávání inzerátů a lidí, jenž propagují nelegální obchod se zvířaty na internetu, přesto nejsou dostatečné a nelegální obchod se zvířaty tak dále na internetu roste. Podle mého uvážení by hlavním řešením problému nelegálního obchodu na internetu měla být silnější kontrola sociálních sítí, například nutností vložení osobních údajů, které by prošly ověřením. Dále by byla třeba větších kontrol inzerátů vkládaných na internet (například použití požadavků, které by vkládání inzerátů ztížily). Bylo by také vhodné se zaměřit na financování problému s výcvikem a zaměstnáním více lidí, kteří by nelegální obchod na internetu zkoumali.

Co se týče ochrany zvířat v klasickém (fyzickém) nelegálním obchodu. Metod je samozřejmě celá řada, jak vychází z obsahové analýzy a teoretické části práce. Přesto však obchod neustále pokračuje. Dobré by tedy do budoucna bylo více zafinancovat stránku

technologického vývoje (dle Heimbucha, 2021) tak, aby bylo možné poskytnout nové technologie a ochránit tak větší množství zvířat. Stejně tak je potřeba zafinancovat rozvojové země, aby chudí lidé v nich se nemuseli uchýlovat k nelegálnímu obchodu (popřípadě jim sehnat práci nebo lepší vzdělání, to by zaručilo peníze pro rodinu, a nemuseli by přecházet do kriminální sféry) (dle Study on the Correlation Between Poverty, Unemployment Youth and Wildlife Crime, 2017). V budoucnu bychom se třeba mohli dočkat možnosti ochrany všech zvířat nanočipy. Přestože se možná jedná o velmi těžko představitelnou myšlenku, vývoj technologií jde stále dopředu, a je možné, že se v budoucnu dostaneme na takovou úroveň, kdy myšlenka nanočipů pro ochranu všech zvířat nebude jen pouhou myšlenkou.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce je rozdělena na dvě části, a to na teoretickou a praktickou. V první teoretické části jsem se snažila věnovat problematice nelegálního obchodu s volně žijícími zvířaty obecně, platnou legislativou v České republice a v Evropské unii, organizacemi, které se snaží bojovat proti tomuto typu zločinu a samozřejmě především nelegálním obchodem na internetu, jeho příčiny, nejčastější využívané platformy, a především možnosti, jak tento druh obchodu zamezovat.

V druhé praktické části jsem provedla obsahovou analýzu článků na vybraných internetových portálech zabývajících se wildlife trade problematikou. Především jsem se snažila zjistit jaké informace se k veřejnosti, ohledně této problematiky dostávají. Stejně tak jsem se snažila zjistit, zdali je více informováno ohledně problematiky prodeje živých zvířat nebo jejich produktů, a zjistit, nakolik se mluví o možnostech jejich ochrany. V druhé části práce jsem pak vedla rozhovory se dvěma stranami zabývajících se nelegálním obchodem se zvířaty. Tím jsem do práce chtěla přispět informacemi od lidí pohybujících se v praxi.

Jak z textu vyplývá, problematika nelegálního obchodu je celosvětovým problémem s přesahem do environmentální, socioekonomické i geopolitické sféry a je nutné jej řešit. Přestože existují legislativy států, nejrůznější organizace na ochranu přírody a živočichů, a především Úmluva CITES, která reguluje obchod s ohroženými druhy zvířat, na potírání tohoto typu zločinu nejsou dostatečné. Problémem je především velké množství zainteresovaných stran a peněz, které jsou s problematikou spojeny, zvláště pak pokud se obchod přesouvá do online prostoru. S rozvojem infrastruktury na internetu, sociálních sítí a dalších platforem je nelegální obchod s divočinou velmi těžké potírat, a to i přesto že jsou v dnešní době již vynalézány metody, jak nelegální obchod na internetu vyšetřovat. Aby nelegální obchod s divočinou zpomalil, či byl dokonce zcela zastaven je potřeba ještě značné úsilí, kooperace a spolupráce veškerých států a občanů v nich. Rozhodně by měl být v tomto úsilí kladen důraz taktéž na informace, které se k veřejnosti dostávají. Jak totiž vyplynulo z předchozí obsahové analýzy článků na vybraných zpravodajských serverech, o online nelegálním obchodu, o jeho problematice nebo o metodách, jak jej řešit, se k veřejnosti dostává žalostně málo. Nelegální obchod s divočinou nelze ukončit ze dne na den, přesto však je nutné začít jednat, než bude pozdě.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

As China pushes traditional medicine globally, illegal wildlife trade flourishes, 2019. The Japan Times [online]. [cit. 2021-02-12]. Dostupné z: <https://www.japantimes.co.jp/news/2019/03/29/world/science-health-world/china-pushes-traditional-medicine-globally-illegal-wildlife-trade-flourishes/>

BALE, Rachael, 2016. The Horrific Way Fish Are Caught for Your Aquarium—With Cyanide. National Geographic [online]. [cit. 2021-02-12]. Dostupné z: <https://www.nationalgeographic.com/news/2016/03/160310-aquarium-saltwater-tropical-fish-cyanide-coral-reefs/>

BAYEROVÁ, Magdaléna, 2007. Nelegální obchod s chráněnými druhy rostlin a živočichů (druhy CITES) s důrazem na rozvojové země. Olomouc. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta, Katedra geografie

Bernská úmluva, © 2021. Informační systém Úmluvy o biologické rozmanitosti [online]. [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <http://chm.nature.cz/dalsi-mezinarodni-zavazky/bernska-umluva/>

BOLOGNA, Gianfranco, 2008. Mizející zvířata. V Praze: Euromedia Group - Knižní klub. Universum (Knižní klub). ISBN 978-80-242-2286-8.

COALITION TO END WILDLIFE TRAFFICKING ONLINE, 2020. *OFFLINE AND IN THE WILD: A Progress Report of the Coalition to End Wildlife Trafficking Online* [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: https://c402277.ssl.cf1.rackcdn.com/publications/1308/files/original/Offline_and_In_the_Wild_-_Coalition_2020_Progress_Report.pdf?1583110977

ČESKO, 1992a. Zákon č. 114/1992 Sb. Zákon České národní rady o ochraně přírody a krajiny. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-114>

ČESKO, 1992b. Zákon č. 246/1992 Sb. Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-246>

ČESKO, 2004. Zákon č. 100/2004 Sb. Zákon o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto

druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy). In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-100>

ČESKO, 2006. Vyhláška č. 346/2006 Sb. Vyhláška o stanovení bližších podmínek chovu a drezúry zvířat. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-346>

ČESKO, 2009. Zákon č. 40/2009 Sb. Zákon trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>

ČT24, THE KUKANG RESCUE PROGRAM, 2017. Smrtelně roztomilí: lidé ohrožené outloně zabijí mazlením. *Česká televize*[online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/2087064-smrtelne-roztomili-lide-ohrozene-outlone-zabiji-mazlenim>

DAVIES, Ella. Are your internet habits harming wildlife? *BBC* [online]. [cit. 2021-02-12]. Dostupné z: <https://www.bbcearth.com/blog/?article=+are-your-internet-habits-harming-wildlife>)

DOHNAL, Radomír, 2016. Čínská medicína je významný hybatel černého obchodu se zvířaty, tvrdí vědec. *Ekolist.cz* [online]. Praha [cit. 2021-01-10]. Dostupné z: <https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/cinska-medicina-vyznamny-hybatel-cerneho-obchodu-se-zviraty>

Elephant Crisis Fund, ©2019. *Leonardo DiCaprio Foundation* [online]. [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www.leonardodicaprio.org/programs/elephant-crisis-fund/>

EVROPSKÁ UNIE, 1991. Nařízení Rady (EHS) č. 3254/91 ze dne 4. listopadu 1991 o zákazu používání nášlapných pastí ve Společenství a dovozu kožešin a zboží z určitých volně žijících živočichů ze zemí, kde jsou tyto živočichové odchytáváni pomocí nášlapných pastí nebo jiných metod odchyty, které nesplňují mezinárodní normy humánního odchyty do pastí. In: *Úřední věstník Evropské unie*. Dostupné také z: <https://esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sb?DR=SB&CP=31991R3254>

EVROPSKÁ UNIE, 1996. Nařízení Rady (ES) č. 338/97 ze dne 9. prosince 1996 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi.

In: *Úřední věstník Evropské unie*. Dostupné také z: <https://esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sb?DR=SB&CP=31997R0338>

EVROPSKÁ UNIE, 2004. Nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení (ES) č. 1255/97. In: *Úřední věstník Evropské unie*. Dostupné také z: <https://esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sb?DR=SB&CP=32005R0001>

EVROPSKÁ UNIE, 2008. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/99/ES ze dne 19. listopadu 2008 o trestněprávní ochraně životního prostředí. In: *Úřední věstník Evropské unie*. Dostupné také z: <https://esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sb?DR=SB&CP=32008L0099>

EVROPSKÁ UNIE, 2009. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1007/2009 ze dne 16. září 2009 o obchodování s produkty z tuleňů. In: *Úřední věstník Evropské unie*. Dostupné také z: <https://esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sb?DR=SB&CP=32009R1007>

HASTIE, Jo a Tania MCCREA-STEEL, 2014. *Wanted - Dead or Alive: Exposing Online Wildlife Trade* [online]. [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://d1jyxxz9imt9yb.cloudfront.net/resource/37/attachment/original/IFAW-Wanted-Dead-or-Alive-Exposing-Online-Wildlife-Trade-2014.pdf>

HEIMBUCH, Jaymi, 2021. 7 High-Tech Tools to Combat Poaching. *Treehugger: Sustainability for All*. [online]. [cit. 2021-5-2]. Dostupné z: <https://www.treehugger.com/high-tech-tools-to-make-poaching-extinct-4863255>

IPBES WORKSHOP ON BIODIVERSITY AND PANDEMICS: WORKSHOP REPORT [online], 2020. IPBES Secretariat, Bonn, Germany [cit. 2021-02-12]. Dostupné z: doi:10.5281/zenodo.4147317

KEMP, Simon, 2019. DIGITAL 2019: GLOBAL DIGITAL OVERVIEW. *DATAREPORTAL* [online]. [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: <https://datareportal.com/reports/digital-2019-global-digital-overview>

KOLOUCH, Jan, 2016. *CyberCrime*. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o. CZ.NIC. ISBN 978-80-88168-15-7.

LAVORGNA, Anita, 2014. Wildlife trafficking in the Internet age. *Crime Science* [online]. 3(5) [cit. 2021-01-13]. ISSN 2193-7680. Dostupné z: doi:10.1186/s40163-014-0005-2

LAWSON, Katherine a Alex VINES, 2014. *Global Impacts of the Illegal Wildlife Trade: The Costs of Crime, Insecurity and Institutional Erosion* [online]. London [cit. 2021-04-14].

- ISBN 978-1-78413-004-6. Dostupné z: <https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/public/Research/Africa/0214Wildlife.pdf>
- LIDMILA, Jan, 2019. *Formální a obsahová analýza textu, rychlé čtení: Studijní text* [online]. Ostrava: Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě [cit. 2021-4-26]. Dostupné z: https://www.svkos.cz/data/filemanager/source/studijn%C3%AD%20texty%20pro%20knihovn%C3%ADky/2_Formáln%C3%AD_a_obsahová_analýza_Lidmila.pdf
- Ministr Brabec se pustil do travičů volně žijících zvířat: je to nelidské a trestné, 2017. *Ekolist.cz* [online]. Praha [cit. 2021-02-12]. Dostupné z: <https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/ministr-brabec-se-pustil-do-travicu-volne-zijicich-zvirat-je-to-nelidske-a-trestne>
- Nelegální slonovina se prodává po celé Evropě, 2018. *Ekolist.cz* [online]. Paříž [cit. 2021-01-10]. Dostupné z: <https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/nelegalni-slonovina-se-prodava-po-cele-evrope?>
- NIRANJAN, Ajit, 2019. Illegal wildlife trade thrives on Facebook, internet forums. *Deutsche Welle: Made for minds* [online]. [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://www.dw.com/en/illegal-wildlife-trade-thrives-on-facebook-internet-forums/a-50141184>
- OBUŠKEVIČ, Vojtěch, © 2019. *Nelegální obchod s ohroženými druhy zvířat* [online]. ASOCIACE PRO MEZINÁRODNÍ OTÁZKY. Praha, **XXV. ročník** [cit. 2021-01-06]. Dostupné z: https://www.studentsummit.cz/wp-content/uploads/2019/11/BGR_UNEA_Nelegáln%C3%AD-obchod-s-ohroženými-druhy-zv%C3%ADřat.pdf
- PRCHALOVÁ, Jana, 2009. Právní ochrana zvířat. Praha: Linde. ISBN 978-80-7201-763-8.
- ROBINSON, John G., 2015. Livelihoods, Jobs, and the Illegal Wildlife Trade. *NATIONAL GEOGRAPHIC SOCIETY NEWSROOM* [online]. [cit. 2021-01-11]. Dostupné z: <https://blog.nationalgeographic.org/2015/03/31/livelihoods-jobs-and-the-illegal-wildlife-trade/>
- RUIZ, Irene Banos, 2017. Europe, a silent hub of illegal wildlife trade: WILDLIFE TRADE AND TRAFFICKING. *Deutsche Welle: Made for minds* [online]. [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: <https://www.dw.com/en/europe-a-silent-hub-of-illegal-wildlife-trade/a->

37183459?fbclid=IwAR1ligxWC05zFCPNRyTtSSy4Qr8305bE5mfNI9E_OpdW8RHtca41djN0AUs

Řízený strukturovaný rozhovor, 2015. *ManagementMania.com* [online]. [cit. 2021-5-5]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/rizeny-strukturovany-rozhovor>

Stop Wildlife Crime, © 2021. *World Wildlife Fund* [online]. [cit. 2021-01-08]. Dostupné z: <https://www.worldwildlife.org/pages/stop-wildlife-crime>

Study on the Correlation Between Poverty, Unemployment Youth and Wildlife Crime [online], 2017. In: © WWF NEPAL, HARIYO BAN PROGRAM. [cit. 2021-01-11]. Dostupné z: https://d2ouvy59p0dg6k.cloudfront.net/downloads/study_on_the_correlation_between_poverty_unemployment_youth_and_wildlife_crime.pdf

SIRIWAT, Penthai a Vincent NIJMAN, 2018. Illegal pet trade on social media as an emerging impediment to the conservation of Asian otters species. *Journal of Asia-Pacific Biodiversity* [online]. **11**(4), 469-475 [cit. 2021-01-13]. ISSN 2287-884X. Dostupné z: [doi:10.1016/j.japb.2018.09.004](https://doi.org/10.1016/j.japb.2018.09.004)

The CITES species, 2019. *CITES: Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora* [online]. [cit. 2021-01-10]. Dostupné z: <https://cites.org/eng/disc/species.php>

TRAFFIC, 2019. *COMBATING WILDLIFE CRIME LINKED TO THE INTERNET: Global Trends and China's Experiences* [online]. Cambridge, UK [cit. 2021-01-13]. Dostupné z: <https://www.traffic.org/site/assets/files/12352/combating-wildlife-crime-online-chinas-experiences.pdf>

TRAFFIC Wildlife Trade Solutions: OVERVIEW, © 2021. *World Wildlife Fund* [online]. [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www.worldwildlife.org/initiatives/traffic>

United for Wildlife: WORKING TOGETHER TO STOP ILLEGAL WILDLIFE TRADE, ©2021. *Fauna & Flora International* [online]. [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www.fauna-flora.org/approaches/partnership/united-for-wildlife>

UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME, 2016. *World Wildlife Crime Report: Trafficking in protected species*. New York. ISBN 978-92-1-148288-1

Úmluva o biologické rozmanitosti, © 2021. *Informační systém Úmluvy o biologické rozmanitosti* [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <http://chm.nature.cz/umluva-o-biologicke-rozmanitosti-cbd/>

VAŇKOVÁ, Michaela, 2019. Ukradená divočina. Za nelegální obchod se zvířaty může každý, upozorňuje zoo. *Deník.cz* [online]. [cit. 2021-01-08]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/regiony/ukradena-divocina-za-nelegalni-obchod-se-zviraty-muze-byt-zodpovedny-kazdy-20190502.html>

VÁCLAVÍK, Lukáš, 2018. Většina internetu je skrytá. Co jsou to deep a dark web? *Cnews.cz* [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.cnews.cz/co-je-to-deep-invisible-hluboky-dark-temny-web>

VLAŠÍN, Mojmír, 2014. Želva nádherná. *Veronica: časopis pro ochranu přírody a krajiny* [online]. (2), s. 35 [cit. 2021-02-12]. ISSN 1213-0699. Dostupné z: <http://www.casopisveronica.cz/clanek.php?id=1082>

Who We Are, © 2021. *Wildlife Trafficking Alliance* [online]. [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://wildlifetraffickingalliance.org/about-us/>

WIGGINS, Stephen, 2018. *Disrupt: Wildlife Cybercrime: Uncovering the scale of online wildlife trade* [online]. [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: https://d1jyxxz9imt9yb.cloudfront.net/resource/1/attachment/regular/IFAW_-_Disrupt_Wildlife_Cybercrime_-_English.pdf

WWF, 2012. *FIGHTING ILLICIT WILDLIFE TRAFFICKING: A consultation with governments* [online]. Gland, Switzerland [cit. 2021-01-11]. ISBN 978-2-940443-64-2. Dostupné z: http://awsassets.panda.org/downloads/wwffightingillicitwildlifetrafficking_lr_2.pdf

WYATT, Tanya a Anh NGOC CAO, 2015. *Corruption and wildlife trafficking* [online]. No 11 [cit. 2021-01-08]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/280831904_Corruption_and_wildlife_trafficking#read

XU, Qing et al., 2019. *Use of Machine Learning to Detect Wildlife Product Promotion and Sales on Twitter* [online]. [cit. 2021-04-18]. Dostupné z: [doi:https://doi.org/10.3389/fdata.2019.00028](https://doi.org/10.3389/fdata.2019.00028)

YAN, Wudan, 2018. A GLOBAL COALITION FORMS TO STOP ONLINE WILDLIFE CRIME. *World Wildlife Fund* [online]. [cit. 2021-04-18]. Dostupné z: <https://www.worldwildlife.org/magazine/issues/fall-2018/articles/a-global-coalition-forms-to-stop-online-wildlife-crime>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

IUCN	International Union for Conservation of Nature
AIDS	Acquired Immune Deficiency Syndrome
COVID-19	Coronavirus disease 2019
OSN	Organizace spojených národů
tzv.	takzvaný
EU	Evropská Unie
VPN	virtuální privátní síť
AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
UK	Univerzita Karlova

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 - Import, export a transfer nelegálního obchodu se zvířaty v EU (Ruiz, 2017). 13

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Počty a kategorie reklam na internetu a jejich vyčíslená hodnota vybraných států k r. 2014 (Hastie a McCrea-Steele, 2014)	32
Tabulka 2 - Informativní rozdělení druhů témat popisovaných na portálu MONGABAY.com (vlastní).....	41
Tabulka 3 - Informativní rozdělení druhů témat popisovaných na portálu TheJakartaPost.com (vlastní)	42
Tabulka 4 - Informativní rozdělení druhů témat popisovaných na portálu BBC.com (vlastní)	43
Tabulka 5 - Informativní rozdělení popisu ochrany zvířat na portálu MONGABAY.com (vlastní).....	46
Tabulka 6 - Informativní rozdělení popisu ochrany zvířat na portálu TheJakartaPost.com (vlastní).....	48
Tabulka 7 - Informativní rozdělení popisu ochrany zvířat na portálu BBC.com (vlastní)..	49

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 - Pašování živých tvorů do vybraných států k r. 2018 (Wiggins, 2018).....	12
Graf 2 - Nárůst uživatelů internetu během let 2014-2019 (Kemp, 2019)	29
Graf 3 - Počet článků o online a fyzickém obchodu na portálu MONGABAY.com (vlastní)	37
Graf 4 - Počet článků o online a fyzickém obchodu na portálu TheJakartaPost.com (vlastní)	38
Graf 5 - Počet článků o online a fyzickém obchodu na portálu BBC.com (vlastní)	38
Graf 6 - Procentuální vyjádření počtu článků o online a fyzickém obchodu (vlastní).....	38
Graf 7 - Počty článků o online a fyzickém obchodu na jednotlivých portálech (vlastní) ...	39
Graf 8 - Rozdělení témat pet trade a animal product v článcích o online obchodu na portálu MONGABAY.com (vlastní)	40
Graf 9 - Rozdělení témat pet trade a animal product v článcích o fyzickém obchodu na portálu MONGABAY.com (vlastní).....	40
Graf 10 - Rozdělení témat pet trade a animal product v článcích o online obchodu na portálu TheJakartaPost.com (vlastní)	41
Graf 11 - Rozdělení témat pet trade a animal product v článcích o fyzickém obchodu na portálu TheJakartaPost.com (vlastní)	41
Graf 12 - Rozdělení témat pet trade a animal product v článcích o online obchodu na portálu BBC.com (vlastní).....	42
Graf 13 - Rozdělení témat pet trade a animal product v článcích o fyzickém obchodu na portálu BBC.com (vlastní).....	43
Graf 14 - Procentuální poměr témat pet trade a animal product v článcích o online obchodu ze všech zpravodajských portálů (vlastní).....	44
Graf 15 - Procentuální poměr témat pet trade a animal product v článcích o fyzickém obchodu ze všech zpravodajských portálů (vlastní).....	44
Graf 16 - Rozdělení článků o online obchodu popisující nebo nepopisující ochranu zvířat na portálu MONGABAY.com (vlastní).....	45
Graf 17 - Rozdělení článků o fyzickém obchodu popisující nebo nepopisující ochranu zvířat na portálu MONGABAY.com (vlastní)	46
Graf 18 - Rozdělení článků o online obchodu popisující nebo nepopisující ochranu zvířat na portálu TheJakartaPost.com (vlastní)	47
Graf 19 - Rozdělení článků o fyzickém obchodu popisující nebo nepopisující ochranu zvířat na portálu TheJakartaPost.com (vlastní)	47
Graf 20 - Rozdělení článků o online obchodu popisující nebo nepopisující ochranu zvířat na portálu BBC.com (vlastní).....	48
Graf 21 - Rozdělení článků o fyzickém obchodu popisující nebo nepopisující ochranu zvířat na portálu BBC.com (vlastní).....	49
Graf 22 - Procentuální poměr článků o online obchodu ze všech zpravodajských portálů popisující nebo nepopisující ochranu zvířat (vlastní).....	50

Graf 23 - Procentuální poměr článků o fyzickém obchodu ze všech zpravodajských portálů popisující nebo nepopisující ochranu zvířat (vlastní)..... 50

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: Rozhovor 1

Rozhovor č. 1 jsem provedla přes e-mailovou komunikaci s Agenturou ochrany přírody a krajiny, přímo se skupinou zabývající se CITES a problematikou nelegálního obchodu.

1. Jaké hrozby s sebou nelegální obchod se zvířaty přináší?

„Především vyhubení ohrožených druhů. Pak můžeme vzít do úvahy i další souvislosti a vnímat dopad vymizení či silného zredukování populace jednoho druhu na druhy jiné, žijící ve stejném areálu a také na možnou změnu celého biotopu. To může mít za následek také změnu významu biotopu pro život člověka. Kromě negativních dopadů na populace druhů a negativních ekologických dopadů lze dále zmínit např. fakt, že v některých částech světa (zejména v Africe) jsou z nelegálního obchodu s volně žijícími živočichy a rostlinami financovány různé povstalecké nebo teroristické skupiny, které destabilizují daný region (což může mít zpětně dopady na ochranu přírody v daném regionu). Pro tyto skupiny je obchod s wildlife vítaným zdrojem financí srovnatelným např. s obchodem s drogami, s bílým masem a podobně. Z nelegálně obchodovaných komodit, které přímo ohrožují přežití druhů ve volné přírodě lze jmenovat např. slonovinu, rohy nosorožců či šupiny luskounů. Z aktuálních globálních problémů je třeba připomenout riziko zavlečení nálezů nebo invazních druhů do cílových zemí nelegálního obchodu s wildlife. Takové riziko samozřejmě existuje i při legálním obchodu, ale tam je možné jej snížit např. karanténami, regulací dovozu potenciálně invazních druhů a podobně.“

2. Které země jsou nejvíce vývozní, a do kterých se naopak nejvíce dováží?

„Obecně to lze zjednodušit, že vývozní země jsou především ty z jižní polokoule (tedy ty chudší), dovozní jsou především USA, Evropa, Japonsko, Čína. Jižní chudší země jsou často hotspots biodiverzity a severní bohatší země mají kupní sílu.“

3. Jak je na tom Česká republika v rámci nelegálního obchodu se zvířaty? Jsme více vývozní, tranzitní nebo dovozní země?

„U některých komodit je ČR typickou tranzitní zemí (např. nosorožčí roh, monte úhoře říčního, různé součásti tradiční asijské medicíny). To je dáno naší geografickou polohou, ale také velmi početnou vietnamskou komunitou v ČR žijící. Velmi početná skupina chovatelů a pěstitelů v ČR je naopak příčinou, proč byla ČR

v minulosti cílovou zemí pro pašovaná zvířata nebo rostliny (např. papoušci, kaktusy). V obecné rovině patříme mezi země, kde převažuje dovoz nad vývozem (myšleny jsou exempláře z volné přírody). Jsme samozřejmě významnou vývozní zemí pro exempláře odchované nebo vypěstované v lidské péči (opět souvisí se silnou komunitou chovatelů a pěstitelů). Co se týče odhalených případů nelegálního obchodu, lze zmínit pašování vzácných druhů papoušků či plazů, kde byla ČR cílovou zemí nebo pašování nosorožčích rohů či úhořího monte, kde ČR figurovala jako tranzitní země a komodity byly určeny na asijský trh.“

4. Jaké nejčastější produkty mohou lidé zakoupit, aniž by věděli, že podporují nelegální obchod se zvířaty?

„Turistické suvenýry v exotických zemích vyrobené z chráněných živočichů (rostlin včetně dřeva), koráli (včetně šperků z korálů), tradiční medicínu s obsahem chráněných živočichů a rostlin, výrobky z kůže z chráněných plazů, dokonce i některé schránky mořských měkkýšů.“

5. Vyvíjí se situace s pašováním zvířat k lepšímu nebo horšímu?

„Lze na ni odpovědět jedinou větou – jak v kterých částech světa a jak u kterých skupin organismů.“

6. Je nějaká souvislost mezi dnešní pandemií Covidu-19 a nelegálním obchodem se zvířaty? A myslíte si, že to bude mít nějaký následek do budoucna?

„Ještě je asi brzy na nějaké jednoznačné závěry podpořené statistickými daty, ale nepochybně se vliv pandemie již odráží i v této oblasti, protože covid je opravdu celoplanetární problém. Do určité míry je určitě omezen dovoz nevhodných suvenýrů, protože výrazně poklesl turismus a obecně se ztížily podmínky cestování a překračování hranic států. Ale toto má i svou stinnou stránku, právě turismus je pro některé státy klíčovým odvětvím jako zdroj příjmů a zaměstnává i podstatnou část obyvatel. Jako příklad můžeme uvést některé africké státy jako je Jihoafrická republika či Keňa, kam jezdí turisté na safari pozorovat a fotit zvířata nebo je za nemalé peníze kontrolovaně lovit. Úbytek turistů a poplatkových lovců tak může vést ke zvýšení pytláčení v národních parcích, odkud zmizeli turisté a následně i k nelegálnímu obchodu s ulovenými zvířaty. Přítomnost turistů v národních parcích byla pro divoká zvířata i určitou ochranou, protože pytláci si nedovolí lovit v oblastech, kde je může někdo snadno přistihnout. Podle některých zpráv se již toto

děje. Jiné zprávy naopak uvádějí, že přísný lockdown míru pytláčení v některých státech o něco snížil. Potenciální hrozbou je i hledání "zázračného" léku na covid. Pokud by cíleně někdo šířil víru, že užívání preparátu z nějakého ohroženého druhu živočicha vám zajistí imunitu nebo vás z nemoci vyléčí, pravděpodobně to povede k vyhubení nebo minimálně k významnému ohrožení tohoto druhu. Varovným příkladem z nedávné minulosti je rozšíření fámy, že prášek z nosorožčího rohu může vyléčit rakovinu. Bezprecedentní nárůst poptávky po této komoditě ve Vietnamu a v Číně zapříčinil obrovskou míru pytláčení nosorožců zejména v Africe, která pokračuje dodnes. Naopak určitou nadějí pro některé druhy zvířat může být strach z nákazy po konzumaci jejich masa. Čína již v únoru 2020 vyhlásila zákaz prodeje a konzumace masa divokých zvířat. Ale jaká bude praxe, ukáže teprve čas.“

7. V dnešní době se hodně mluví o 6 hromadném vymírání, které by se mělo týkat nás a naší existence na planetě Zemi. Myslíte si, že právě nelegální obchod s volně žijícími zvířaty bude jeden z těch hlavních problémů, který by toto 6 vymírání mohl způsobit?

„Pokud je nám známo, teorie "šestého vymírání" je jakási hypotéza, která je předmětem diskusí mezi odborníky a není zcela jednoznačně přijímaná. Nelegální obchod s wildlife nepochybně přispívá k dramatickému poklesu početnosti populací, který pozorujeme v posledních letech u mnoha druhů. Příčiny globálního poklesu biodiverzity podrobně popisuje rozsáhlá zpráva IPBES. Příčiny jsou různé a jejich negativní dopad se vzájemně posiluje. Ta jako hlavní příčiny globálního poklesu biodiversity identifikuje 1.) změny využívání krajiny 2.) přímé využívání přírody 3.) klimatické změny. Nelegální obchod s wildlife by spadl do 2. skupiny.“

8. Zvýšil internet kriminalitu s nelegálním obchodem se zvířaty?

„Nepochybně velmi zjednodušil a urychlil komunikaci mezi obchodníky a zákazníky, bohužel i v oblasti nelegálního obchodu. Část nelegálního obchodu se navíc přesunula na tzv. darknet, kde je velmi obtížné vystopovat konkrétní pachatele. Ale i na běžných inzertních platformách jsou často třeba z nevědomosti nabízeny chráněné druhy. V roce 2018 vznikla z iniciativy organizací WWF, TRAFFIC a IFAW Koalice proti nelegálnímu online obchodu (Coalition to End Wildlife Trafficking Online), která měla velmi ambiciózní cíl snížit nelegální obchod na internetu do roku 2020 o 80 %. Ke spolupráci získali 34 světových technologických společností, na

jejichž platformách online obchodování probíhá. Za dva roky se jim podařilo zablokovat nebo smazat více než 3 miliony nelegálních nabídek na obchod s ohroženými druhy.“

9. Jak těžké je vypátrat člověka/skupinu ať již prodávajících nebo kupujících na internetu? A jak je možné proti nim účinně bojovat?

„U nezkušených jednotlivců to může být velmi snadné, u vysoce organizovaných skupin naopak velmi obtížné. Tady je třeba říct, že už jen nabízet ke koupi chráněná zvířata bez příslušných dokladů je nezákonné a může být postihnuto. Rozkrývání internetové kriminality se věnují specialisté z řad policie a celníků. Obecným problémem je nedostatek proškolených lidí, kteří by se specializovali na wildcrime.“

10. Upřímně si myslím, že si za nelegální obchod se zvířaty na internetu můžeme sami, především díky přeposílání videí, laikům a celkově to, jak jsme v dnešní době ovlivňováni sociálními sítěmi. Jaký je Váš názor? Popřípadě, co by ses tím dalo dělat?

„Máte určitě pravdu v tom, že sdílení nevhodných informací a fotografií může zvyšovat poptávku po určitých zvířatech nebo rostlinách (když se např. celebrita vyfotí s roztomilým zvířetem, které je zcela nevhodné chovat jej jako domácího mazlíčka). Důležitá je proto osvěta a upozorňování na nevhodnost takových věcí. Hezkým příkladem aktivity, která se snaží upozornit na nebezpečí "roztomilých fotek se zvířátky" je kampaň nevládní organizace Kukang, která se věnuje ochraně outloňů na Sumatře. Sociální sítě mají obrovskou moc, někdy mohou hodně pomoci, jako třeba v případě rozsáhlých požárů vloni v Austrálii, jindy naopak uškodit – viz fotografie pseudocelebrit s exotickými mazlíčky na Instagramu. Na druhou stranu, nelegální obchod se zvířaty na internetu se děje i např. s velmi vzácnými a "sběratelsky" atraktivními druhy, a tam je vliv sociálních sítí minimální a těžko lze říci, že si za něj "můžeme sami". U takových druhů (které jsou zcela neatraktivní pro většinovou populaci) může existovat jen pár zájemců, kteří jsou ale naopak extrémně motivováni k tomu je ve svém chovu mít. Takovýto obchod bude zpravidla probíhat mimo běžné sociální sítě.“

PŘÍLOHA P i: Rozhovor 2

Rozhovor č. 2 jsem provedla přes online schůzku s paní Mgr. Pavlou Říhovou, která má 27 let zkušeností s wildlife u České inspekce životního prostředí.

1. Jaké hrozby s sebou nelegální obchod se zvířaty přináší?

„Těch hrozeb je samozřejmě široké spektrum. První, co člověka napadne je ohrožení populací těch druhů samotných nebo narušení struktury těch populací (pokud je uloven samec s výraznými atributy, je narušena pohlavní struktura a dochází k patologickým jevům). Dále jsou pak další ohrožení, které si člověk neuvědomí. Například pokud je odebirán druh, který má v důležitou roli, projeví se to někde jinde v ekosystému (ve Vietnamu díky masivnímu lovu hadů, za účelem medicíny nebo potravy, se přemnožili hlodavci, ti pak sežrali veškerou úrodu a ve Vietnamu panoval hlad; dále Belgie, Francie, Evropská Unie velký potravinový boom žabích stehýnek, tím, že se žáby nedají chovat na farmách, musí se brát z přírody, takže dochází k nárůstu hmyzu a znečištění řek, jelikož je pulci nefiltrují). Hrozbou je také narušení bezpečnosti, díky přínosu peněz z wildlife jsou financovány různé diktátorské režimy, povstalecké skupiny nebo dokonce teroristické skupiny. Často je s wildlife spojován s obchodem se zbraněmi, obchodem s drogami, korupce či úniky na daních. V neposlední řadě ohrožení lidí díky zavlečení patogenů a zoonóz nebo ohrožení lidí kdy mohou být zbožím nějak poraněni nebo zabiti (jedovatí hadi, velké kočky). Posledním problémem je samozřejmě ještě zavlečení invazních druhů.“

2. Které země jsou nejvíce vývozní, a do kterých se naopak nejvíce dováží?

„Záleží na druhu zboží, jiné země jsou pro kaviár, jiné pro dřevo, jiné pro papoušky. Obecně největší konzument wildlife je Evropská Unie (živá zvířata) a Čína (produkty), těsně po nich USA a Japonsko. Těmi vývozními jsou obecně země jižní polokoule (Jižní Amerika, Afrika, Jihovýchodní Asie), tedy země, kde ještě je nějaká biodiverzita a zachovaná příroda.“

3. Jak je na tom Česká republika v rámci nelegálního obchodu se zvířaty? Jsme více vývozní, tranzitní nebo dovozní země?

„Po revoluci jsme bývali spíše tranzitní, dnes jsme však již dlouho dovozní země, ale vždy záleží, o jakou komoditu se jedná. Výrazný podíl má na tom vietnamská komunita u nás. Ti se specializují na dovoz slonoviny, nosorožčích rohů nebo tygřích kostí. Češi dávají přednost chovatelství, tedy papouškům, želvám, plazům a loveckým

trofejím (početná komunita). Často je česká komunita zapletena do organizovaných skupin i v zahraničí. Přestože jsme malá země, nejsme vůbec zanedbatelní, především díky své poloze ve středu Evropy. Určitá výhoda je, že od nás nelétají přímé linky do klíčových oblastí, to nás trochu filtruje, ale ne moc čili jsme “dobrý“ hráč v nelegálním obchodu se zvířaty.“

4. Jaké nejčastější produkty mohou lidé zakoupit, aniž by věděli, že podporují nelegální obchod se zvířaty?

„Nejčastější takovýto problém pochází kvůli nevědomosti nebo podcenění asijské medicíny, kdy právě mezi ingrediencemi léků se nachází chráněné rostliny nebo chráněná zvířata (typické pro vietnamskou komunitu). Turistické dovozy, kdy si lidé chtějí dovést domů nějaké korály (záměrně odsekávané trsy větvíků na trzích), lastury nebo úlomky z pláže (typické pro Čechy). Dále koupě například želvy pro děti a podcenění papírů.“

5. Vyhvíjí se situace s pašováním zvířat k lepšímu nebo horšímu?

„Určitě se to nelepší, ale je otázkou, zdali se to horší, jelikož je to proměnlivý. Trh reaguje na změny, na poptávku, na to, co se děje. Tohle se navíc špatně vyčísluje. My víme, kolik jsme toho odhalily, ale to záleží podle toho, kolik nás je a jak intenzivně pracujeme a není to o tom kolik je toho obchodu. Pokud bude 10krát více inspektorů, bude o to více záchyťů. To nevypovídá o tom obchodu, ale o tom, kolik lidí ho kontroluje. Když ho nebude kontrolovat nikdo, nabudeme pojmu, že vlastně není a že je vše v pořádku. Ale to tak opravdu není. Takže je to spíše odhadově. My vidíme, na co jsme přišli, nevidíme ale to, na co jsme nepřišli. Před deseti lety byla poptávka po papoušcích, v minulých letech po tygrech. Ale to taky není úplně tak, že by se změnil celý obchod. Máme tendenci říct, že za poslední roky stoupl obchod s tygry v České republice, ale je dost možný, že on tu byl už před těmi deseti lety dávno byl, jen my jsme ho neviděli.“

6. Je nějaká souvislost mezi dnešní pandemií Covidu-19 a nelegálním obchodem se zvířaty? A myslíte si, že to bude mít nějaký následek do budoucna?

„Určitě to následek mít bude, otázkou je jaký. Na jednu stranu by se dalo říct, že tím, že se zamezilo cestování a poklesla letecká doprava, že se obchod utlumil. Ale i ti pašeráci se musí nějak žít, takže hledají způsob, jak to uskutečnit. Ví se tedy, že asijská překupníci přechází na online komunikaci (pro ně typické fyzické setkávání),

jsou informace, že v určitých zemích lov nepoklesl a pytláci si dělají zásoby, aby po skončení pandemie měli dostatek zboží. Kvůli poklesu turistiky museli zavřít některé rezervace, chráněné území a propouštět rangery, takže se zde zvedlo pytláčení (nehlídaná zvířata). Jsou informace že obchod s nosorožčími trhy nebo tygřími kostmi nepoklesl vůbec (informace, že léčí covid). Dokonce čínská vláda doporučovala injekce s medvědí žlučí na léčbu covidu. Ty komunity jsou hodně flexibilní, takže se dokážou rychle přeorientovat. Je otázka, co z toho zůstane do budoucna a co se vrátí k původnímu stavu.“

7. V dnešní době se hodně mluví o 6 hromadném vymírání, které by se mělo týkat nás a naší existence na planetě Zemi. Myslíte si, že právě nelegální obchod s volně žijícími zvířaty bude jeden z těch hlavních problémů, který by toto 6 vymírání mohl způsobit?

„Záleží, u kterých druhů, protože u některých druhů určitě ano. Dále záleží na míře, jak to zvíře lovíme a na početnosti jeho populace v přírodě. Je populace, která je schopná přežít neustále i při jejím lovu, samozřejmě vše se může změnit. Pak jsou však druhy, které jsou zasaženy a populace jde rapidně dolů. Například oba druhy afrických nosorožců, oba jsou na tom populačně špatně, nicméně nosorožec černý dvourohý je na tom podstatně hůř. Po druhé světové válce se na ně praktikovaly různé ochranné opatření a zákazy lovu. Nosorožec bílý tuponosý šel okamžitě s populací nahoru, ale ten dvourohý ne. Ty druhy tedy každý reagují různě. My víme velmi často málo o tom, co ty naše aktivity můžou ve finále prostě udělat. Samozřejmě jsou zde i další faktory jako je znečištění, invazní druhy a zavlečení chorob. A nelegální lov zvířat k tomu rozhodně přispívá.“

8. Zvýšil internet kriminalitu s nelegálním obchodem se zvířaty?

„Velmi usnadnil komunikaci. Je to jedno velké globální tržiště, kde je velmi usnadněno propojení dodavatele a odběratele (při fyzickém obchodu je nutné cestování obou článků, zdlouhavé jednání, navazování kontaktů, posílání dopisů). Samozřejmě je zde vyšší riziko, že Vás ten dotyčný podvede. Internet má velký vliv na obchod, ale přesto se musí zboží nějak poslat a nějak jej předat, na což navazují ty transportní služby. Hodně se v této souvislosti mluví o Darknetu (velmi vzácné komodity). Jak se ty technologie vyvíjejí, tak obchod na to samozřejmě reaguje.“

9. Jak těžké je vypátrat člověka/skupinu ať již prodávajících nebo kupujících na internetu? A jak je možné proti nim účinně bojovat?

„Jsou útvary vynucovacích složek, které se přímo zabývají internetovou kriminalitou, na inspekci jsme takový útvar neměli. V České republice má tento útvar Policie ČR a Celní služba. Jedná se o lidi přes IT technologie a oni umí odhalovat tu internetovou kriminalitu (analytici, kteří třídí a zkoumají různá data) s otevřených nebo uzavřených zdrojů. Navíc existují různé technologie, které dokáží vyhledat až úplně tu první IP adresu, stejně tak lidi na sociálních sítích na sebe prozradí velké množství informací. Je to o tom, že někdo ten internet sleduje a všimne si nějaké podezřelé aktivity, záleží však zdali mají tyto složky dostatečnou kapacitu a věnování se monitoringu internetu. V okamžiku málo lidí se samozřejmě preferují kontroly na letištích a domovní prohlídky. Často také dochází k informování od lidí na sítích, kteří dají drobnou informaci, a díky ní se můžete dopátrat až k velké kauze.“

10. Upřímně si myslím, že si za nelegální obchod se zvířaty na internetu můžeme sami, především díky přeposílání videí, laikům a celkově to, jak jsme v dnešní době ovlivňováni sociálními sítěmi. Jaký je Váš názor? Popřípadě, co by ses tím dalo dělat?

„Určitě mám podobný názor. Ale je potřeba rozlišovat nelegální obchod a takové fandovství lidí, že si chtějí například pochovat opičku. Ale samozřejmě můžeme si za to sami, díky tomu postování na sítě si lidé podvědomě chtějí takové zvíře pořídit také a člověka to láká. Z principu není nic špatného na tom, že ho to láká, špatný je, když ten člověk nemá tolik soudnosti, aby vyhodnotil, že ohrožené druhy nejsou tak dobrý nápad. Právě hraní na city lidí je to, díky čemu ten nelegální obchod může fungovat, a co mu vynáší ty peníze. Navíc právě díky tomu se pořád zvyšuje ten počet konzumentů. Takže ten vliv tam rozhodně je.“